SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 207. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 29, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го ЖОВТНЯ 1992. Ч. 207. РІК XCIX.

Л. КУЧМА ЗМІЦНЮЄ ЗВ'ЯЗКИ З РОСІЄЮ

Москва (УНІАР). — Тут закінчилися переговори між урядовими делегаціями Росії і України. Обговорено проблеми торговельно-економічних зв'язків між Росією і Україною, взаємні постачання продукції, кредитно-фінансові та валютні проблеми, а також питання про перевезення вантажів через території двох країн. Домовилися про створення найближчим часом російсько-української міжурядової комісії для торговельно-економічних зв'язків. Підписано двосторонні угоди про заснування торговельних представництв і про введення режиму найбільшого сприяння у торгівлі, про співробітництво при здійсненні будівництва об'єктів у третіх країнах. Прем'єр-міністер України Леонід Кучма зустрічався з президентом Російської федерації Борісом Єльциним.

По закінченні відвідин Л. Кучма на запитання журналістів чи вдалося досягнути очікуваних наслідків відповів: „Можливо тому, що я новий прем'єр-міністер, і тому, що Росія чудово розуміє, що економіка України — особливо в ділянці паливно-енергетичній — на 80 відсотків залежить від Росії, ми домовилися щодо грошово-фінансової системи. Я не буду сьогодні називати цифри по взаємних розрахунках, але ми всі чітко знаємо, що всі ці фонди від 1-го липня заморожені, вони лежать у банках. Як підприємства Росії, так і підприємства України від цього тільки страждають. Ми розрубали цей „Гордіїв вузол". А це — уся промисловість, усе сільське господарство, це — все. У цій частині ми досягли самих найкращих успіхів. Економіка Росії також значно залежить від України. Якщо ми сьогодні почнемо кожний собі робити 'натуральне господарство', маючи такі соціяльні проблеми, це просто приведе до руїни. Щодо питання про можливий термін стабілізації, Л. Кучма відповідати на нього не захотів.

Д-Р О. БІЛАНЮК ТА Д-Р В. ПЕТРИШИН В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує доповіді професора фізики Свартмор коледжу в Пенсильванії, іноземного члена Академії Наук України д-ра Олекси Біланюка та професора математики Ратґерського університету також члена Академії Наук України д-ра Володимира Петришина на тему: „Наука в Україні: підсумки спостережень". Доповіді відбудуться у суботу, 31-го жовтня, о год. 5-ій вечора в домі НТШ, 63 Четверта авеню в Ню Йорку, між 9-ою і 10-ою вулицями.

ВЕРХОВНА РАДА ЗАТВЕРДИЛА НОВИЙ УРЯД УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Прем'єр-міністер України Леонід Кучма у вівторок, 27-го жовтня, виступив на пленарному засіданні Верховної Ради з доповіддю про економічну ситуацію, новий склад Уряду України та його перспективи.

Ствердивши катастрофічний стан економіки, прем'єр заявив, що для випрацювання програми виходу з кризи треба два місяці. До розпрацювання такої програми Л. Кучма запросив відомих в Україні економістів — Володимира Лановoго, Володимира Пилипчука, Володимира Черняка та інших.

До нового складу Уряду Л. Кучма запропонував кандидатури першого віце-прем'єра та п'ятьох віцепрем'єрів: перший віцепрем'єр — Ігор Юхновський, віцепрем'єр з питань промисловости — Василь Євтухов, віцепре'єр з питань агропромислового комплексу — Володимир Дем'янов, віцепрем'єр і міністер економіки — Володимир Пінзеник, віцепрем'єр з питань паливно-енергетичного комплексу Юлій Йоффе, віцепрем'єр з питань гуманітарної політики — Микола Жулинський.

На своїх постах запропоновано залишитися міністрові оборони Костянтину Морозові та голові Служби Безпеки Євгенові Марчукові та міністрові охорони здоров'я Юрієві Спіженкові. На три міністерські посади кандидатур не запропоновано — це пости міністра сільського господарства (досі — Василь Ткачук), міністра будівництва (досі — Володимир Борисовський), культури (досі — Лариса Хоролець).

Головна проблема, що постала перед депутатами — голосувати за пропонованими кандидатурами листою чи поодинці. Депутати після ще одного виступу Д. Кучми проголосували за цілою листою. „За" новий склад Кабінету Міністрів проголосувало 296 депутатів.

Б. Єльцин виступив проти Фронту національного порятунку

Москва. — Президент Росії Борис Єльцин, виступаючи у міністерстві закордонних справ, заявив, що оголосить поза законом створену кілька днів тому нову партію — Фронт національного порятунку. За словами Б. Єльцина, він попросить російського державного секретаря Геннадія Бурбуліса підготовити президентський указ про розпуск фронту. Президент підкреслив, що нова партія не зареєстрована в установчому порядку і суперечить конституції і законам країни. Він закликав російських дипломатів пояснити всьому світові, яку небезпеку для країни і міжнародної спільноти представляє фронт.

Один з основників фронту національного порятунку письменник-націоналіст Александр Проханов назвав дії Єльцина політичним бандитизмом і „ідіотизмом". В інтерв'ю кореспондентові агентства АП А. Проханов сказав, що якщо Єльцин має намір розпустити фронт, то він повинен це робити через Конституційний суд, а не займатися „політичним хуліганством".

Президент Росії зазнає все більшого тиску з боку консерватистів у російському парляменті, а також з боку тих, хто виступає проти переходу країни до вільної ринкової економіки. Противники Єльцина плянують виступити проти нього 1-го грудня на З'їзді народних депутатів Росії.

Фронт національного порятунку був створений у Москві в суботу, 24-го жовтня, на зборах, де були присутні коло 3,000 представників прокомуністичних і ультранаціоналістичних фракцій і груп. Засновники нової партії прийняли рішення добиватися резигнації Єльцина і виведення країни з кризи. Хоч створення фронту означає організовану спробу об'єднати проти Єльцина і його прихильників консервативні сили Росії, в новий рух покищо не ввійшов впливовий „Громадянський союз", який об'єднує представників військово-промислового комплексу країни.

РОЧЕСТЕР ВІДЗНАЧИТЬ 50-ЛІТТЯ УПА

Рочестер, Н. Й. — Тут у неділю, 1-го листопада, українська громада Рочестеру відзначить святочним бенкетом 50-ліття Української Повстанської Армії. Імпреза відбудеться в залі церкви св. Йосафата, 940 Ридж ровд, схід. Початок о год. 5-ій вечора. У програмі — доповідь проф. Петра Потічного та виступ Фольклорного Театру Остапа Стахіва зі Львова. Імпрезу влаштовує Громадський Комітет під керівництвом Романа Куціля.

СКРІПЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗСА МОЖЕ ДОПОМОГТИ БУШЕВІ

Вашінгтон. — Агентство Ассошієйтед Пресс інформує, що у вівторок, 27-го жовтня, республіканська Адміністрація президента Джорджа Буша опублікувала останнє перед виборами Президента звідомлення про стан економіки в З'єднаних Стейтах Америки. З цього документу виходить, що економіка Америки починає поправлятися і загроза рецесії та інфляції не становить вже тепер поважної загрози.

Згідно зі звітом зріст валового внутрішнього доходу становив, починаючи з вересня цього року, 2,7 відсотків. Поправилась також ситуація на відтинку продуктивности товарів першої потреби і забезпечення населення всіма конечними товарами. В цій ділянці зріст становить 2,9 відсотка, але в другому кварталі року відсоток спав до 1,5 процентів і це, як кажуть економісти, було причиною песимістичних прогноз і спекуляцій, тим більше, що все це відбувалося в році виборів Президента ЗСА.

Нові економічні дані, підтримані цифрами і відсотками, опрокидують раніші передбачення, що нібито країна не вийшла з рецесії, — заявив у вівторок, 27-го жовтня президент Джордж Буш, який давав з місцевости Де Мойн (Айова) інтерв'ю телепрограмі „Тудей". „Це і передає телестанція Ен-Би-Сі. „Я знаю, що багато американців занепокоєні станом економіки і якраз вони будуть задоволені ростом", — заявив Президент.

Вістки про зріст економіки на 2,9 відсотків в другому кварталі надійшли у понеділок пізно ввечорі. 26-го жовтня, тоді коли чимало інститутів опиту публічної опінії дали перевагу демократичному кандидатові на Президента, губернаторові маленького стейту Арканзо Биллові Клінтонові. Після тимчасового падіння, Клінтон почав знову підноситись вгору і різниця пунктів між ним і Дж. Бушем почала зростати, аж до 44 відсотки, в порівнянні з 33-ма відсотками Буша. Таку саму менш-більш різницю подав інститут Ґеллупа (40 на 31). В тому ж часі третій кандидат на Президента Росс Перо отримав 19 відсотків виборців, але політологи та політичні коментатори кажуть, що відсоток підтримки для Перо почав зменшуватись після його необоснованих обвинувачень, кинених з легкої руки на адресу Республіканської партії.

Під час інтерв'ю з Де Мойну, кореспонденти попросили Буша зайняти становище до цих обвинувачень. Президент, розвівши руками заявив: „я згідний з тими, які назвали ці обвинувачення глупими". „Перо каже, що якісь сили намагалися зірвати шлюб його дочки в Даллесі — скажіть мені, для чого і з якою метою?" — підкреслено заявив Дж. Буш.

Крім Айови, Буш перебував в кількох місцевостях стейту Огайо і Кентакі. У цих трьох стейтах Буш веде перед у президентській кампанії. Клінтон натомість відвідав південні стейти, які в минулому республіканці вважали „своїми", але сьогодні їхні шанси там майже зрівнялися з шансами демократів.

Політичні аналітики, які тепер баагато часу приділяють виборчій президентській кампанії заявляють, що треба ще два-три дні почекати зі статистикою поліпшення економіки і встановити чи вона реальна, чи тільки пропагандивно-тимчасова, бо в цьому другому випадку вона ледве чи допоможе Бушеві, як це взялися передбачати деякі політологи.

Р. Ґейтс був у Києві

Київ (УНІАР). — Амбасада ЗСА повідомила, що директор Центральної Розвідчої агенції ЗСА Роберт Ґейтс перебував на відвідинах в Україні від 18-го до 20-го жовтня.

Метою його відвідин було відбути ряд нарад-консультацій з вищими урядовими особами України. Р. Ґейтса прийняв Президент України Леонід Кравчук. Він також мав зустріч з головою Служби Безпеки України Євгеном Марчуком і з керівниками багатьох міністерств.

А. Ярошинська нагороджена альтернативною Нобелівською премією

Житомир (УНІАР). — Колишньому депутатові Верховної Ради СССР, журналістці з України Аллі Ярошинській, яка уважає себе еміґранткою, присуджено альтернативну Нобелівську премію.

Як пояснила А. Ярошинська у інтерв'ю житомирській пресі, це таж премія Нобеля, тільки вручається не одному (основному) претендентові, а кільком, які своїми працями і діяльністю в тій чи іншій сфері досягли успіху. Умовна девіза альтернативної премії — „За життя, гідне людини".

Премію журналістка А. Ярошинська отримала за книгу та серію публікацій про Чорнобіль.

Відбувся XVI Конґрес УККА

Іст Гановер, Н.Дж. (В. Л-ць). — В кінці тижня 16—18-го жовтня тут в Готелі Рамада відбувся XVI Конґрес Українського Конґресового Комітету Америки (УККА) з участю 226 делегатів із відділів та членських організацій та 75 зареєстрованих гостей. Конґрес обрав на президента д-ра Аскольда Лозинського.

Окремою точкою під час відкриття конґресу було вшанування св. п. ред. Ігнатa Білинського, доголітнього члена керівних органів УККА, 12 років його президента та відомого заслуженого громадсько-політичного провідника у З'єднаних Стейтах Америки. Присутні вшанували також одноХвилинним мовчанням інших членів екзекутиви зокрема д-ра Михайла Снігуровича, д-ра Мирослава Биха і інших членів УККА, які відійшли у вічність у минулій каденції.

Під час Конґресу, на якому було чимало часу присвячено ролі УККА після відновлення незалежности України актом з 24-го серпня 1991 року та справам допомоги діяспори українській державі, майже постійно був присутній амбасадор України до ЗСА д-р Олег Білорус і його дружина Лариса.

Учасники мали нагоду не тільки вислухати цілий ряд доповідей про стан в Україні і діяспорі, але брати активну участь в конґресових комісіях, де обговорювались проблеми зовнішньої і внутрішньої праці УККА, допомоги Україні, справи студентські, молоді, шкільництва тощо. Одним з таких багатоводних панелів, чи як його називали, сесією, був панель з проблем України і як найбільш ефективно допомогти українській молодій державі. Керівником панелю був ред. Ярослав Гайвас, який три дні перед Конґресом приїхав з довшого перебування в Україні, і, як це він сам заявив, незабаром знову туди повертається, щоб докінчити розпочаті праці і допомогти місцевим активістам двигнути із застою і зумісного занедбання колишнім комуністичним режимом справи шкільництва, виховання та чимало інших справ. В панелі виступали ще: Єпископ Василь Лостен, д-р Богдан Бурачинський, д-р Орест Козіцький, проф. Тарас Гунчак, пастор Ярослав Папроцький. Виступив також, критикуючи гостро партократів в Україні, новоприбулий Б. Гірний, а Дарія Степаняк відчитала довшого листа активіста з України, у якому він виклав свій погляд на допомогові акції діяспори. Відбулися ще панелі про зовнішню політику УККА після відновлення незалежности України, КВОР, шкільництва і фінансів.

У суботу, коло 400 осіб взяли участь в конґресовому бенкеті, на якому головну доповідь виголосив мґр Юрій Шимко, президент СКВУ. Шевченківську грамоту волі вручено особисто амбасадорові ЗСА в Україні д-рові Романові Попадюкові і призначено такі ж грамоти для д-р Збіґнєва Бжезінського, д-ра Генрі

(Закінчення на стор. 5)

КВАРТЕТ ЛЕОНТОВИЧА В БАЛТИМОРІ

Балтимор, Мд. — Відомий струнний квартет ім. Леонтовича виступить тут з концертом у неділю, 1-го листопада, о год. 3-ій по полудні в залі Вестмінстер, Школа права при Меріленд ському університеті (ріг вулиць Фаєтт і Ґрін в Балтиморі). У програмі — твори **Гайдна, Скорика та Чайковського.**

У СВІТІ

ДЕПУТАТ ПАРЛЯМЕНТУ Південної Кореї від Демократичної партії Сон Се Іль, виступаючи в понеділок, 26-го жовтня, на слуханнях в парляменті, висунув версію, посилаючись при цьому на таємні документи західних розвідок, що підбитий совєтськими воєнними летунами південнокорейський пасажирський літак „Боінґ-747" не вибухнув у повітрі, а сів на морі, і люди, котрі в ньому летіли, залишилися живі й потрапили в совєтські трудові концентраки. На думку Сон Се Іля, деякі записи з „чорної скриньки" підтверджують, що після влучення ракетою літак протягом 12 хвилин спіралеподібно спускався вниз. Тому є ймовірним, що він таки сів. Друга підстава для цього припущення: якщо б літак вибухнув, уламки і трупи були б розкидані на площі в сотні квадратових кілометрів. Відомо, що коли в 1985 році вибухнула бомба на індійському „Боінґові", то 123 трупи було знайдено у перший же день. Тим часом після падіння південнокорейського літака протягом восьми днів не було знайдено ні трупів, ні уламків.

У ПЕРЕДМІСТІ ДУРБАНУ в південно-африканській провінції Наталь невідомі терористи напали на учасників зулюської святкової церемонії. 15 злочинців, застосувавши автоматичну зброю, вбили 14 чоловіків, чотирьох жінок і двох дітей. Ще 27 осіб ранено. Ця подія продовжила ряд кривавих конфліктів між зулюським рухом Інката і Африканським національним конгресом. Лідер зулюсів Мангосуту Бутулезі звинуватив АНК у відновленні своїх колишніх збройних формувань з тим, щоб інтенсивно знищувати зулюсів. Анк офіційно відкинув це звинувачення.

РОСІЙСЬКІ ВЛАСТІ, два тижні протримавши в арешті експедиційний човен „Соло", що належить міжнародній екологічній організації „Ґрінпіс", прийняли рішення відпустити його, однак не дозволили взяти проби води на місці затоплення ядерного реактора російського атомового човна.

АНГЛІЯ ТЕПЕР ЖИВЕ у напруженому очікуванні парляментарних дебатів з приводу Маастріхського договору. Вони розпочнуться наступного тижня, 4-го листопада. Щоправда, ще невідомо, чи дійде до голосування, бо уряд консерватистів, не бажаючи ризикувати, може перенести дату ратифікації. Тим часом Джан Мейджор, як прем'єр-міністер, дедалі більше втрачає популярність. Так званих „євроскептиків", тобто противників Маастріхського договору, очолює Вінстон Черчіль, внук знаменитого англійського прем'єра. Спостерігачі сходяться на тому, що у випадку невдачі при голосуванні Мейджорові доведеться зрезиґнувати з прем'єрського посту, щоб його партія на чолі з новим лідером могла зберегти владу.

ВИСТУПАЮЧИ В ПОНЕДІЛОК, 26-го жовтня, в Дюссельдорфі на з'їзді Християнсько-демократичного союзу, канцлер Німеччини Гельмут Коль закликав громадян країни бути готовими до жертв заради єдиної Німеччини. Канцлер дав до зрозуміння, що без підвищення податків неможливо подолати наслідки розколу країни на дві держави. Г. Коль наполягав на тому, що західні німці повинні пожертвувати деякими соціяльними благами, котрі є для них звичними. Зокрема він нагадав, що пенсійний вік в Німеччині наступає по досягненні 59 літ, трудовий тиждень (37.7 години) — найкоротший з усіх розвинених країн, тривалість вакацій (42 дні на рік) — найдовша.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що кандидат Демократичної партії Билл Клінтон продовжує зберегати лідерство у виборчій кампанії проти президента Джорджа Буша і незалежного кандидата Росса Перо, який перестав бути невтральним від тоді коли розпочав гостру боротьбу проти Буша і Республіканської партії, переведені минулого вікенду опити виказують, що лідерство Клінтона спадає. Згідно з опитами дослідного інституту Ґеллупа, точки Клінтона понизились до 39, натомість точки Буша збільшились до 35 і Перо до 20. Ще 10 днів тому Клінтонові давали 40 й більше точок, але після останніх дебат 19-го жовтня, започаткувалась тенденція відходу виборців від Клінтона, — заявив кореспондентові газети „Ю-Ес-Ей Тудей" політолог університету в Південній Кароляйні Леррі Берґ. В цьому не винен тільки сам демократичний кандидат, але також його найближчі помічники, які помилково і заскоро почали говорити про перемогу Клінтона. З тієї хвилини виборці почали звертати більше увагу на Буша.

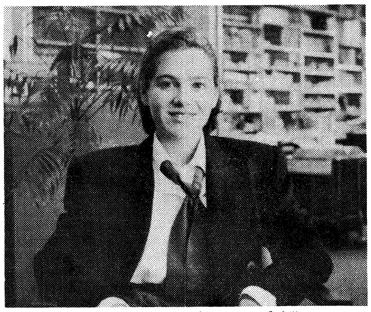
ПІСЛЯ ТОГО, ЯК НЕЗАЛЕЖНИЙ кандидат на президента ЗСА, тексаський більйонер Росс Перо кинув безпідставне підозріння на Республіканську партію, що, мовляв, виборчі стратеги Джорджа Буша плянували демонстрацію під час весілля його дочки в Делласі і у зв'язку з цим він тимчасово мусів припинити свою передвиборчу кампанію, речники Республіканської партії і представники Білого Дому назвали Р. Перо „брехуном" і „параноїком". Дуже гостро засудив антиреспубліканські виступи пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер, який заявив журналістам, що в історії передвиборчої кампанії не було ще таких темних плям, безпідставних обвинувачень і брехні, які поширює тепер проти республіканців і президента Дж. Буша, Р. Перо. Він, як каже Фицвотер відповідатиме колись перед історією за кинену з легкої руки брехню проти Буша дев'ять днів перед виборами.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ підписав закон у справі „кубинської демократії", який передбачає накладення економічного ембарга проти комуністичного режиму Фіделя Кастра, який вперто тримається комунізму і відмовляється від демократизації системи і евентуальної передачі влади на острові в руки демократичних партій. Виступаючи в Маямі, місті, у якому скупчилося велике число кубинських втікачів, Дж. Буш заявив, звертаючись до Кастра: „Пане Кастро, демократія потрібна кубинцям не колись, а таки тепер". Понад 30,000 осіб скандували після того „Хай живе Буш!" і прославляли Президента за його рішучу поставу до комуністичного диктатора. Треба припускати, кажуть представники засобів масової інформації, що більшість кубинців в ЗСА голосуватиме за Бушем.

Її життя — це мистецтво!

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Теплий, радісний усміх, живі цікаві очі і дрібна постань приносить стільки життя і темпераменту в холодну дійсність редакційної кімнати, що здається — світ відмолодів.

Таке почуття маємо, коли перед нами Христя Сай — молода мисткиня, яка стоїть перед своєю першою самостійною виставкою і це в престижевих приміщеннях Українського Інституту Америки. Ми вже знаємо від організаторок мистецьких виставок в УІА Дарії Гойдиш, що виставка Х. Сай відкриває 6-го листопада сезон, в якому відтак плянується після традиційного різдвяного сезону, з прикрасами робіт мисткині Слави Ґеруляк, самостійна виставка мистця Юрія Соловія, а далі „Вистава квітів" весною і вкінці дуже важлива для українських мистців виставка дитячих українських книжок із ілюстраціями відомих українських художників.

Христина Сай розповідає у „Свободі" про свою творчість.

Все це широкі та цікаві пляни на біжучий сезон, який саме відкривається виставкою молодої мисткині.

Саме про її праці та зацікавлення хочемо ширше довідатися у редакції „Свободи" та поділитися тим із нашими читачами.

Христя, яку маємо щастя знати від юнацьких років у пластуванні, а останньо пізнали, як велику шанувальницю і здається останню ученицю недавно померлого визначного мистця Петра Холодного, охоче виявляє свої думки та старається пояснити свої мистецькі зацікавлення і шлях який вибрала.

„Моє життя — це мистецтво", — каже вона нам з

(Закінчення на стор. 5)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Хронічна криза у Росії

Такої політичної кризи як в Росії — нема ніде, ні в одній країні світу. Ніде у світі нема такої ситуації, щоб президент країни і призначений ним уряд мав постійно проти себе парлямент і щоб та опозиція стосувалася різниці поглядів на окремі законопроєкти, на сутні державні справи, а насправді крутилася довкола збереження власного жолоба. Президент Росії Боріс Єльцин, який здобув владу наче автоматично, бо розлетівся Совєтський Союз, що його президентом був Міхаїл Ґорбачов, здає собі досконало справу, що парлямент з більшістю затятих комуністів є йому ворожий і тому навіть не пробував працювати з ним, а почав правити і дотепер править декретами. Парлямент не може висловити недовір'я Єльцинові, бо той був обраний народом. Вся злість звертається проти діючого прем'єра і довіреної людини Єльцина, Єґора Ґайдара, який здобув собі добре ім'я у західньому світі, як економіст, який взявся переставити марксистську контрольовану систему економіки на вільний ринок.

1-го грудня ц. р. має зійтись створений Ґорбачовим своєрідний надпарлямент із 1038 членами. Єльцин запропонував, щоб відкласти ту дату до весни наступного року. У голосуванні пропозиція Єльцина перепала. Кореспондент у „Ню Йорк Таймсі" в обширному дописі з 22-го жовтня ц. р. передбачає, що на тому збіговищі не будуть розглядати економічної проблеми ані будь-яких інших ділових справ, а будуть атакувати уряд за його радикальну економічну реформу, яка довела до закриття численних дефіцитних верстатів праці, що дало велике безробіття і загальне невдоволення, бо кошти прожитку куди вищі від мізерних платень. Ото ж Єльцин може опинитися у важкій ситуації.

Насправді, Єльцин постійно має дуже важку ситуацію, бо знаходиться під натиском Заходу, від Міжнародного валютного фонду і західніх банків, які узалежнюють позички від переходу економіки на вільний ринок — з другого боку під натиском від парляменту з його комуністичною більшістю, який такої економічної реформи не хоче. Формально йдеться про економічну реформу, про „за" неї і „проти" неї — фактично — це затяжна боротьба за владу, бо за кулісами стоїть смертельний ворог Єльцина — Міхаїл Ґорбачов, який інтриґує та який зацікавлений в його упадку. На тлі цієї боротьби створилася неначе опозиційна супроти Єльцина коаліція, що її підтримує Ґорбачов. Але Ґорбачов ніколи не був популярний в Росії і коли приходиться до розгри — то Єльцин таки перемагав, маючи куди більшу популярність, навіть тепер, коли настала в Росії економічна скрута. Ідеологічні різниці — демократія чи комунізм, екстремізм чи толеранція — сходять на задній плян. На першому місці стоїть журба за втрату жолоба та персональні амбіції — боротьба за владу.

Порівняння з ситуацією в Україні шкутильгає, бо хоч Верховна Рада України походить з часу існування СССР, то все ж вона проголосила була суверенність, згодом незалежність і переможний референдум. Російська Федерація різнонаціональна, але корінна Росія по Урал — це майже однорідний російський масив. Знову ж в Україні є куди більший відсоток національних меншин, і зате в Україні народився — поруч українського національного патріотизму — патріотизм територіяльний, проявлений яскраво в голосуванні 1-го грудня минулого року. Ми, українці, грішимо в узагальнюванні російського шовінізму й імперіялізму, в указуванні Руцкого, як ніби символу непримиренного російського фанатизму й ворожости супроти України. Насправді так зле воно не є. Екстремісти є в усіх народів. Гальмою для експансивного екстремізму є здоровий глузд, є свідомість реальних можливостей. Росіяни — це історичний трудний сусід, як і поляки були таким же самим трудним сусідом. „Часи зміняються і ми змінюємось з ними". Державно-політичною мудрістю є ладнати взаємини з усіма сусідами. Наш обов'язок є будувати, скріплювати силу держави і вірити у силу народу.

РАДА БЕЗПЕКИ ООН має намір схвалити резолюцію, що засуджує непримиренне наставлення „Червоних хмерів". Їм дадуть останню шансу для того, щоб розпочати роззброєння і зменшення кількости своїх військ. Тільки після того „Червоні хмери" дістануть право взяти участь в запляно[illegible]их на травень наступного року виборах у Камбоджі. З резолюції ООН виглядає, що вибори відбудуться незалежно від того, дадуть чи не дадуть „Червоні хмери" згоду брати в них участь.

Микола Руденко
Київ

УКРАЇНА МІНЯЄ УРЯД

I

Мабуть, лише сьогодні Україна відчула себе в нелегкій дорозі через віки — досі було тільки готування в дорогу. Не маючи досвіду державного будівництва, Україна лише примірялася, зважувала свої сили й можливості. Питала себе: куди йти, як я маю виглядати? На Заході їй дорікали за неквапливість щодо реформ, та й власні діти виявляли нетерпіння. Навіть іще й сьогодні, коли писалися оці рядки, на майдані Незалежности стояли студентські намети, як це було два роки тому. Дехто із студентів оголосив голодування, інші потрапили до лікарні після сутичок з міліцією. А в автобусно-тролейбусних парках Києва водії й ремонтники готувалися до страйку. Вимоги студентів такі: перевибори Верховної Ради весною 1993 року та вихід України із СНД.

Намети на площі Незалежности мені нагадали, що проминуло рівно два роки, як я повернувся із ЗСА в Україну. Тоді ще існувала імперія, котра називалася СССР, її залізна нога стояла в Києві, як стоїть на Печерській горі багатотонні ноги імперської потвори, яку споруджено за наказом Щербицького, що прагнув догодити Москві. І хоч майдан Незалежности вже нібито існував, але ж він існував неофіційно — то все ще була площа Жовтневої революції. Над наметами голодуючих студентів нависала постать Леніна в оточенні озброєних пролетарів, які щойно оволоділи Зимнім.

Як тільки ми про це згадуємо, неодмінно напрошується висновок: сьогодні історія робить свою справу надзвичайно швидко. Адже ж нині кияни вже навіть забули і про площу Жовтневої революції, і про постать Леніна, що нависла над нею. Нічого того вже немає. Щоправда, стоїть іще над Печерськом металева валькірія, котра, піднявши меча, озирає Наддніпрянщину: чи там десь не завелися нові січовики? Та вже український народ ставиться до неї, мов до мертвої — отже вона й справді мертва.

Швидко, неймовірно швидко нині просувається час, то чи варто його підганяти? Якось я вже наводив приклад: багатовагонний потяг переводять із однієї колії в другу на тихій ході, а не на повному розгоні. Якщо він вилетить на стрілки з розгону, катастрофа неминуча. Я не вважаю, що Росія на чолі з Єльцином і Ґайдарем обрала вірний варіянт реформ — так звану шокову терапію: адже ж із шоку можна й не вийти. Більше того, я навіть певен, що російські реформи приречені на провал. А це означає, що наших північних сусідів через рік два очікує тяжка трагедія.

І все ж просуватися до реформ треба обов'язково, застій приведе до краху. Ось чому я змушений був погодитися, що уряд Фокіна слід послати у відставку. Він бо взагалі не рухався вперед — лише ціни виводив на все нові й нові вершини та зміцнював монополію держави. Все це робилося так, ніби Уряд бажає народові не добра, а зла.

Треба сказати, що відставка Уряду була для України справою історичною — адже це вперше в історії мирними, цивілізованими засобами (не так, як це відбувається, скажімо, в Таджикістані) на Україні позбавлено влади один склад Уряду і обрано новий. (Власне, покищо обрано прем'єра, а він розпочав формування нового кабінету). Такий екзамен був необхідний, аби перевірити хто ми — демократи лише на словах чи й на ділі? Демократія саме для того й існує, щоб можна було в разі необхідності усувати носіїв влади спокійно, безкровно. Саме для цього, а не задля того, щоб люди, не задумуючись, кидали працю й виходили на мітинґи та демонстрації. А це покищо трапляється нерідко.

Отже відставка Уряду має розглядатися як випробовування гальм перед великою дорогою. Гадаю, воно дало позитивні наслідки: гальма надійні, можна набирати прискорення. Але набирати неквапно — без ривків та надмірного ревіння моторів.

І тут виникає запитання: а навіщо ж ото студенти поселилися на холодному ґраніті та ще й голодували? Адже новий прем'єр працює з лідерами партій та Руху, аби створити коаліційний Уряд, а не партократичний, яким він був учора. Та й сам прем'єр належить не до колишніх партократів — його радше можна піднести до технократів. А проте судження про людину на підставі анкети дуже часто виявляється хибним. Треба дати прем'єрові показати себе в роботі. Саме з цих міркувань я ставлюся неґативно до нинішньої акції студентів.

Продовження буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ДО УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКОГО ФОРУМУ

Треба привітати факт, що у вересні ц. р. відбувся в Ізраїлі українсько-жидівський форум, метою якого було „налагодження шляхів до порозуміння й зближення жидівського та українського народів". Як повідомляє Ася Гумецька („Свобода" з 1-го жовтня), українську делеґацію зустріли приязно і гостинно, зокрема „праведників", що врятували кільканадцять жидівських родин в час німецької окупації України. У процесі нарад Д. Павличко і Ш. Вайс заплянували створення міжпарляментарної групи сприяння розвитку українсько-жидівських відносин.

Приходиться тільки жаліти, що серед таких сприятливих обставин нікому з присутніх там українських парляментаристів і громадських діячів не прийшло на думку порушити справу Івана Дем'янюка і поробити заходи до звільнення цього нещасного чоловіка, що вже довгі роки карається в тюрмі. Про його безвинність Ізраїль знав ще до його видачі американським Департаментом юстиції, а суд — „показуху" влаштував на те, щоб тримати живою пам'ять про жидівський голокост. В акті обвинувачення звинуватили не тільки самого Дем'янюка, але й ввесь український народ. В час суду розгорнено широку знеславлюючу кампанію проти українців з пашквільними статтями жидівських авторів, зокрема в ЗСА і Канаді, яка нанесла нам багато кривди і шкоди.

І тому гірко і боляче, що навіть тепер, коли вже є наявні докази невинности І. Дем'янюка і появилось багато статтей різнонаціональних авторів в його обороні, він ще досі не дочекався жодного захисту з боку української держави, хоча розпочато заходи українсько-жидівського порозуміння і зближення. Не виявила ніякої ініціятиви у справі Дем'янюка також ізраїльська сторона, хоч Яків Сусленський промотор цього форуму заявив, що: „Гуманізм має бути принциповою базою цих стосунків. Чесно подивитися на минуле й визнати помилки, не каятися на словах, а доказати вчинками свої добрі наміри".

А хіба справедливе рішення у справі Дем'янюка не належало б власне до гуманности і виявлення отих „добрих намірів"?

Оксана Сосновська
Торонто

Богдан Винар

ПРО „ЕНЦИКЛОПЕДІЮ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ" ТА ЩЕ ДЕЩО

III

Дуже добрий білий крейдяний папір, гарні ілюстрації заохочують читача взяти цю книжку в руки. В енциклопедії багато матеріялу також і з споріднених ділянок, в тому з загального землезнавства, фізичної географії, метеорології і кліматології, гідрології, географії і інших споріднених дисциплін. Багато уваги присвячено також питанню економічної і соціяльної географії і непогано подані інформації про окремі райони, міста і містечка та інші крайознавчі матеріяли. Читач знайде багато інформацій про економіку району, області чи навіть селища, чого не завжди подавала „Енциклопедія українознавства", бо не було для того реальних можливостей. В загальному економічного матеріялу подано дуже багато і, наприклад, під буквою „А" є окремі гасла про авіяційну промисловість, аґрарно-територіяльний комплекс, аґропромислову інтеґрацію, алюмінієву промисловість, ряд гасел про атласи, тощо. Не менше гасел є і під іншими буквами. Авторові тих рядків було зокрема цікаво переглянути ті гасла, що він їх писав для „Енциклопедії українознавства'', як наприклад, про слаборозвинуту бавовняну промисловість, вовняну, легку і т. д.

Зразу можна сказати, що автори окремих гасел дуже мало говорять про історичний розвиток, а статистичні дані переважно подані для найновіших років. Це робиться зокрема тоді, коли інформації не були б вигідні „загальносоюзним" інтересам і цілий тонус цієї енциклопедії саме і писаний в цьому дусі. Це саме відноситься і до використаної літератури. Праці з 1920 років переважно промовчуються, як і зрештою наукові роботи, що появились перед війною в Галичині і т. д. І коли про дещо таки треба згадати, то робиться це з мінімальним зусиллям. Добрим прикладом є невеличке гасло про Наукове Товариство ім. Шевченка. Гасло удвічі менше від деяких сусідній статтей, як наприклад, „невеселий пункт" Про це найстарше Українське Наукове Товариство говорять таки мало, добре, що бодай згадано Ст. Рудницького та В. Кубійовича та „Енциклопедію українознавства". Окремого гасла про Кубійовича нема, не згадано його важливих праць. Є, як згадано, ряд більших і менших гасел про різні атласи, в тому і географічні. В тесті наведено ряд загальносоюзних атласів, включно з шкільними.

Ні слова про Кубійовича „Атлас України і сумежних країв", вже навіть не говоримо про інші праці цього визначного географа і енциклопедиста. Чи не буде також і окремого гасла про Рудницького у третьому томі? В енциклопедії є основне гасло про географію і її автор не пише тут ні слова про дослідників у цій галузі з 1920 років, вже навіть не говорячи про Кубійовича та Рудницького. А що сталось з Географічним Інститутом (1927—34), чи він також ніколи не існував? Майже на кожному кроці там згадано про великі впливи російської географічної науки на українську і в енциклопедії поміщені гасла про російських вчених, які фактично не мають нічого спільного з вивченням географії України. В енциклопедії багато пропаґандивного матеріялу, такі гасла як „єдиний народногосподарський комплекс СРСР" чи „єдина система розселення" могли б спокійно ще друкуватися у „застійних" часах. Навіть гасло відомого вченого В. Наулка про етнічну єдність викликатиме ряд застережень.

Ми добре розуміємо, що матеріяли до набору пішли до технічних редакторів ще з початку 1989 чи навіть в 1988 році. Це зокрема відноситься до першого тому. Але чи не можна б їх було тимчасово стримати. Або принайменше внести найконечніші поправки у другому томі. Щось подібного зрештою зроблено у другому томі „Української літературної енциклопедії", що також появилася в 1990 році.

Ми зумисне зупинились над декількома довідковими виданнями України і діяспори, щоб показати на їх взаємопов'язаність. Згадані енциклопедичні видання до деякої міри себе доповнюють, — але вже виготовлений матеріял слід тепер в основному трохи поширити і редакційно переробити. І тут треба спільних зусиль кращих наукових працівників України та не дуже численних наукових кадрів діяспори. Спільні конференції і навіть їхні підсумки у виді окремих друкованих праць є важливими справами у культурному розвитку ще дуже молодої української держави. Але цій державі ще більш потрібно декілька основних праць про розвиток українського культурного процесу. Ці функції найкраще виконує довідкова література, опрацьована на стисло наукових засадах. Це добре розумів сьогодні вже покійний проф. Кубійович і напевно цією справою уже цікавляться відповідні наукові інституції України. А найважливішою справою, може навіть дуже важливою для дипломатичної служби і українського шкільництва, є саме і видання енциклопедії України.

У ЧЕКАННІ ЛІТА

Кажуть, що людина є стільки раз людиною, скільки мов вона знає. Якщо б вам довелось спитати пересічного львів'янина скільки мов він знає, то йому б довелось надовго задуматись. Ніби кожен львів'янин знає українську, польську, російську мови, але, якщо покласти руку на серце, то раптом усвідомиш, що ні однієї з названих мов, ти не знаєш.

Тепер для нас відкривається світ, ми отримуємо змогу пізнати різні країни, але входимо у цей світ німими людьми. Ніби вчимо англійську мову у школах, у вищих учбових закладах та, на жаль, зв'язати разом два слова не можемо. Ніби є підручники та бажання, а поступу немає. Вістка про приїзд до Львова учителів з Америки миттю облетіла місто, ніхто толком нічого пояснити не міг, але всі зацікавлені у вивченні англійської мови зібрались у Актовій Залі Лісотехнічного Інституту. Виявилось, що ректорати вузів Львова вибрали бажаючих навчатись, а, на жаль, усім іншим буде відмовлено. Можете собі уявити „усіх інших", та, завдяки доброму серцю проф. Леоніда Рудницького, „усі інші" також отримали можливість відвідувати лекції. Ось так, завдяки Т-ва „Св. Софії" у Вашінґтоні й Українського Народного Союзу та невтомній праці проф. Л. Рудницького львів'яни отримали змогу три тижні посилено займатись вивченням англійської мови. Якщо я напишу, що це були чудові дні, то ці слова будуть лише блідою тінню тих відчуттів, які пережили усі учасники цих лекцій.

Перш за все хочеться скласти подяку цим сміливим молодим людям, які потратили свої вакації не на відпочинок десь на Гавайських островах чи Фльориді, а приїхали в Україну, не боючись побутових невигод, приступили до важкої праці. Всі вони дуже різні — американка Медея Скальська, для якої подорож в Україну стала першими відвідинами Европи, Аскольд Скальський, який покинув рідні Чернівці маленьким хлопчиком, і вже народжені в далеких світах Роман Колтонюк, Марко Левицький, Маркіян Білинський, Микола Рудницький. Усі учні були поділені на три групи — початкову, середню, вищу. Потім вища група була поділена на дві підгрупи, одні готувались до здавання іспиту з англійської мови, щоб мати можливість навчатись у університетах Америки, інші старались розвинути англійське мовлення. Проф. Рудницький організував навчання так, що кожна група мала можливість запізнати кожного викладача, це було дуже добре, бо давало змогу почути різні ви-

(Закінчення на стор. 5)

Василь Ленцик

АПОСТОЛ ПРАВДИ І ЛЮБОВИ

I

У день св. Андрея — де ми не були б, чим не були б зайняті — линемо думкою ген далеко, до рідного Львова, до Храму св. Юра — де впродовж 44-ох років на митрополичому престолі сидів великий князь Церкви, оборонець прав українського народу, наш рідний Мойсей — Андрей Второзванний.

Кому з нас — отих вигнанців по цілому світі — не закрутиться сльоза в оці на згадку оцієї патріяршої постаті, що своєю ангельською добротою, особливо щедро Богом даною мудрістю, любов'ю та святістю життя притягала до себе ввесь український народ обох його віток — східньої і західньої.

І хоча нині немає між живими святоюрського святця — немає між живими великого пастиря й апостола, то все таки наша душа, наше серце, бодай споминoм, думкою перебуває в той день у Храмі св. Юра, в якого підземеллях спочило струджене тіло великого Божого угодника, який був рівночасно найкращим сином України.

Чому саме оця постать на кожного з нас так чарівно ділає? Чому, хто мав щастя бодай раз в житті її бачити, ніколи її забути не може? В чому притягаюча сила лежала, яка й нині порушує кожного з нас якимось неземським чаром? На ці питання хотів би я коротенько відповісти, бо давати обширний життєпис Митрополита, чи проаналізувати його всесторонню і так благородну працю для Церкви і народу і в кількагодинній промові неможливо. Про це прийдеться писати грубі томи, і над тим праця вже почата, бо це зв'язане з беатифікаційним процесом. На основі тих праць, а особливо після видання писань — посланій самого Митрополита буде видно, яка це могутня постать. Загальнознана є праця Митрополита, як великого унійного діяча покрою Рутського, Могили, дальше — оборонця прав українського народу ще за Австрії в Палаті панів чи Галицькому Соймі. Знане є його піклування українськими науковими культурними установами та мистецьким світом.

Усе таки першорядним фактором у житті Митрополита Андрея — це була його праця над спасінням повірених йому душ. Це була безмежна відданість волі Божій у виконанні нелегких архипастирських обов'язків, який як добрий пастир неоднократно готов був покласти душу свою за своє стадо.

Почувши Божий поклик „ходи за Мною", молодий Роман пішов, вдягнувши замість вибагливого строю багатого маґната — звичайну скромну чернечу рясу монаха-Василіянина, щоб відтак прийнявши св. Тайну Священства, стати сівачем Божого слова і апостолом правди і любови до послідньої хвилини свого трудящого життя. Уже в більшості лише з оповідань знаємо про його місійну працю та повні надхнення проповіді місіонера о. Андрея, що разом із іншими знаменитими проповідниками Чину св. Василія, як покійний Єпископ Сотер Ортинський, прямо чуда творили по наших селах. Ставши Станиславівським Єпископом, Митрополит Андрей об'їздить гуцульські гори та пламенним словом випалює закорінені пороки серед гуцулів, полишаючи по собі вдячну пам'ять — немов леґендарний спомин „про Владику Андрея на білому коні", що благословив гуцульські гори та їхніх мешканців.

У році 1901 молодий Архиєрей перебирає провід Галицької Митрополії. У своїй привітальній проповіді у Храмі св. Юра Митрополит Андрей сказав оці програмові слова: „Приношу любов до мого стада і бажаю щирою працею й жертвенністю заслужити собі любов цілого народу..."

Сам нащадок спольщеного боярського українського роду Шептицьких — повернувшись до віри і народности своїх предків, дійсно хотів і був найкращим українським архипастирем, якого в останні часи наша Церква мала. Ревність і дбання про своє стадо казали йому не лишати його тоді, коли російська навала в 1914 році залляла західні українські землі, а за нею — мов то чорне гайвороння — посунуло московське казьонне православ'є з україножером Евлогієм на чолі.

Митрополита, як небезпечного мазепинця, що хоче самостійної України, вивезли до далекого Курська і Суздалю. На засланні Митрополит пробув три роки — від 1914—17 років. Перебування на Сході, хоч у тюрмі, зумів використати на місійну працю серед братів-українців та в Росії. Митрополит уважав український народ покликаним до великої місії на Сході і він своєю працею хотів його зробити носієм великої ідеї церковного об'єднання. Маючи великі повновласті від Папи Пія X тепер святого, Митрополит зорганізував на терені Росії Католицьку Церкву на чолі з екзархом Леонідом Фйодоровим. Усю працю Митрополита ціхувала апостольська ревність та християнська любов. Відомий приятель українців, апостольський візитатор для України, о. Іван Дженокі, звітуючи до Риму писав про Митрополита в 1920 році: „Під час щирої розмови я пізнав ясно, яка це свята душа. Він не має іншої спонуки до діяльности, як тільки з любови до Ісуса Христа..."

Продовження буде.

УКРАЇНА БАГАТА, АЛЕ ЗАНЕДБАНА. ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ СТАТИ НА ВЛАСНІ НОГИ. ПЕРЕШЛІТЬ ВАШУ ДИВІДЕНДУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

З нагоди виставки картин Богдана Вандяка в Торонто

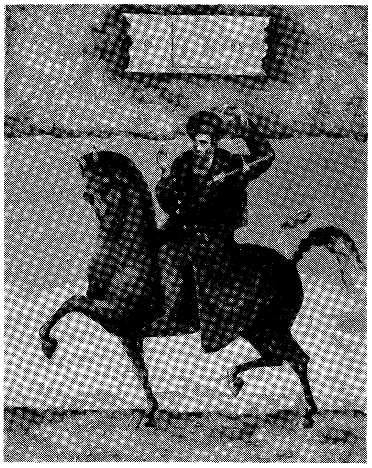
Хоч перша самостійна виставка молодого мистця, Богдана Вандяка з України, відбулася ще з початком квітня цього року в ґалерії Канадсько-Української Мистецької Фундації, вона була настільки небувалою своєю тематикою і суцільним образом, що враженнями від праць мистця варто поділитися з читачами.

В мистецтві двадцятого століття перевагу надано творчій оригінальності та новаторстві. Почавши з мистецької революції, спричиненої Пікассом і Браком та їхнім відкриттям кубізму на початку двадцятого віку, мистці наполегливо шукають за новими розв'язками старих чи нових проблем, особливо в малярстві. І тому не диво, що кожний серйозний мистець старається віднайти свій самобутній шлях. Після бурхливих років домінантности американського абстрактного експресіонізму та геометричного мінімалізму мистецькі течії знов повернулися до фіґуративности і до творчости, де важливу ролю відіграє ідея чи думка мистця, яку він хоче передати глядачеві.

І хоч ніхто з мистців не любить, як його порівнювати до когось з попередників чи сучасників, треба пам'ятати, що кожний мистець працює свідомо чи підсвідомо на ґрунті мистецьких традицій, що підходять його творчій уяві, світосприйманню, психіці та філософічним настановам. Справа не в тім, яких творчих батьків має даний мистець, що саме з історії світового мистецтва чи свого народу він собі засвоїв, але як він це асимілює, перетворює чи трансформує, і як на підставі баченого, пережитого, відчутого та передуманого творить своє.

Особливо цікаво спостерігати цей процес коли йдеться про молодих мистців з України, яких доля завела до Канади, де вони вперше мають змогу випробовувати свої творчі сили. Богдан Вандяк виростав у Тернополі, вчився у Львові та Ленінграді. Вперше побачив західний світ, точніше — східню Канаду, разом з дружиною, мисткинею Анною Юрчук зі Львова, два роки тому. Щойно в Канаді Б. Вандяк, мабуть вперше, зустрівся з картинами відомого канадського мистця українського походження Василя Курилика, все ж таки мені здається, що саме у релігійній тематиці Курилика молодий мистець знайшов надхнення для власних пошуків та роздумів.

В творчості Б. Вандяка переважають картини з біблійною тематикою, про що також свідчать цитати зі св. Письма. Але це не ілюстрації в ілюстративно-розповідному дусі серії „Страстей Христових" Курилика, де кожне речення тексту св. Матвія має свій образ події. Радше це композиції уявні, інспіровані застановами мистця про людське життя, Бога і всесвіт. Б.Вандяк не ілюструє текстів, ані явно не моралізує. Він радше викликає асоціяції — часом філософські — спорідненими образами, символами чи алегоріями, які треба відчитувати, а то й розшифровувати. Наприклад, у серії робіт на тему Апокаліпсу бачимо чотирьох біблійних вершників. Перший на білому коні у постаті переможця, весь у білому, нагадує Ісуса Христа. Це символ Церкви і перемоги добра над злом. Другий вершник на червоному коні — лицар у середньовічнім панцирі — це символ війни. Третій на чорному коні, весь чорний, у ренесансовому одязі, з вагою і грішми

Б.Вандяк: „Голод" (із серії „Апокаліпс", 1992, мішана техніка).

— уособлення голодомору. Четвертий — це смерть з косою. Перших три вершники зображені досить площинно в центрі статичної композиції на стилізованому неглибокому полі, що перекликається з іконописними стилістичними традиціями, хоч самі зображення неіконописні, а радше можна їх уважати відгомоном раннього Ренесансу.

Протиставлення добра зі злом, світла спасіння з темнотою бачимо у триптихах мистця. Середня картина в одному з них представляє трьох сліпців, що шукають дороги, подібно, як в автобіографічній картині Курилика. Наявність теми тут дуже пряма, але оригінального контексту вона набирає через дві бічні частини триптиха. З лівого боку зображено голову зі заліпленими устами на тлі рушника та округлої таци, що рівночасно сповняє ролю авреолі. Фронтальність пригадує ікону, тривимірне моделювання форми — добу італійського відродження, а саме обличчя Івана Хрестителя. З правого боку голова на тлі квадрату, де вираз обличчя передає терпіння чи передсмертну аґонію. Композиційно це відгомін голів Ісуса Христа з композицій оплакування італійських майстрів Ренесансу. Бордово-фіолетне забарвлення неспокійного, бурхливого неба підсилює страстні переживання та рівночасно служить алегорією тернистого шляху до пізнання себе, правди і Бога. Цитата зі св. Письма від Івана 12:35:

„Короткий час Світло з вами,
Ходіть, поки маєте Світло, щоб
вас темрява не обгорнула.
А хто в темряві ходить, не знає
куди він іде."

Цікаво, що молодий мистець помимо офіційного виховання в атеїстичній догмі комунізму, де релігія уважалася „опіюмом народу", вивчив Святе письмо і засвоїв християнський світогляд. Хоч його картини збігаються з теперішнім відродженням релігії в Україні, будучи студентом у вісьмидесятих роках, Б.Вандяк не міг навіть мріяти про те, що матиме нагоду творити картини з релігійною тематикою. Можливо це й було однією з причин, чому він виїхав до Канади.

Деякі картини Б.Вандяка є наче б то алегоріями тогочасного життя. В картині з цитатою „Я двері: коли через мене хто ввійде, спасеться..." (Іван 10:9) зображено потрійні двері, а перед ними скулену постать. Над дверима два піскові годинники, а третій розбитий на чорно-білих квадратах підлоги, що нагадує шахівницю. Все це на тлі спорожнілого, мертвого краєвиду кам'яних гір і висохлої долини, що вгорі справа кінчається завісою. Пісковий годинник — це відомий символ безупинного промининня часу, короткотривалости людського життя і смерти, що разом з цитатою віддзеркалюють думки мистця про духовний світ людини.

Хоч у тій картині, як і в інших, Б.Вандяк застосовує елементи фіґуративного сюрреалізму, такі як глибинний простір, тривимірне моделювання форм та на перший погляд зіставлення неспоріднених предметів і постатей, його картини не можна вважати сюрреалістичними у дійсному зрозумінні цього мистецького напрямку, де першою засадою є представлення неспоріднених предметів у цілком нереальних обставинах. Предмети, краєвиди чи постаті у картинах мистця мають спільне пов'язання, їх єднає одна думка — можливо, часом загадкова, але ніколи не випадкова. В них домінує ідея найчастіше філософічного характеру, яку мистець хоче передати глядачеві, застосовуючи біблійні елементи і загальноприйняті символи.

Найбільш зближена до дійсного сюреалізму картина з цитатою „...І я бачив під сонцем іще: місце суду, — а в нім беззаконня, і місце правди, а в ньому ж неправда..." (Еклізіяста: 3:16) належить, очевидно, до найбільш завершених композиційно. Мистець в центрі протиставить образ рук (одна чорна, друга біла), що тримають хліб над келихом, повним червоного вина не на тлі Тайної Вечері чи св. Євхаристії, а на облупленій стіні з кафлями, на якій висить ланцюг з порцеляновою ручкою старомодної лазнички. В куті справа видніє пустеля з одним деревцем і самотньою постаттю, а вгорі цвях, що сповняє функцію „trompe d'oeil", а рівночасно служить як символ. Чи можна уважати цю картину сюреалістичним маревом, чи радше треба її розуміти як коментар мистця про сучасний стан зматеріялізованого світу, нехтування душі?

Наявні запозичення і цитати у картинах Б. Вандяка, як наприклад скитські елементи у картині „Полювання на золотого оленя", чи голова Ісуса, що є відгомоном Белліні у картині „Погляд", свідчать про знання історії мистецтва світового та українського, і про це, що Б. Вандяк використовує деякі засади так званого „пост-модерністичного" напрямку 80-их і 90-их років, хоч їх засвоєння не завжди завершене. Концентруючи всю увагу на передачі ідеї, мистець не використовує всіх можливостей кольору. Але треба пам'ятати, що це щойно перші самостійні кроки молодого талановитого мистця. Однією ногою він стоїть в традиціях, в яких виростав, а другою — у західному світі, в Канаді, де він тепер проживає і працює. І тому не диво, що в картинах Б. Вандяка переплітаються впливи малярства італійського Відродження, українського іконопису, особливо галицького, та деяких сучасних напрямків 20-го століття, як сюреалізму та пост-модернізму, які він використовує для зображення своїх релігійно-філософічних спостережень і задумів.

В Канаді крім Курилика майже ніхто з відомих мистців не концентрувався на релігійній тематиці, бо це не відповідало загальним напрямкам сучасного малярства. З поміччю українських мистців зацікавлення релігійними сюжетами проявляв Мирон Левицький, але більше з точки зору розв'язання формальних аспектів композиції. В Україні з огляду на політичні обставини впродовж довгих років не було можливості розвивати малярство, яке б віддзеркалювало християнські засади, застосовувало елементи релігійної символіки та цитати зі Святого писання. Тому дивно, що Б. Вандяк, прибувши до Канади, взявся за серію праць, надхнену Святим письмом, але рівночасно сучасну виражальними засобами. Це набувале явище, і буде цікаво спостерігати за дальшим розвитком творчости цього молодого українського мистця.

Дарія Даревич

ЗУСТРІЧІ З КОБЗАРЯМИ УКРАЇНИ

І

В історії української народної культури і мистецтва самобутню оригінальну сторінку становить кобзарство. Як одне з цікавих явищ музичної культури нашого народу, кобзарство має давні традиції, що передаються з покоління в покоління.

Кобзарі завжди були улюбленцями народу, люди знали їх і глибоко шанували. Шлях кобзарів — це шлях народу. Те, що пережив наш народ, пережила і його дума, яка народжувалася не в затишку хуторів, а в кипучій Запорізькій Січі, в тяжких походах, у кривавих битвах.

Після жорстокої розправи зі справжніми кобзарями ще за часів Сталіна, яких заманули на кобзарський з'їзд, а відтак усіх їх розстріляли, большевики застосували зовсім іншу методу. Вони раптом дозволили організовувати кобзарські гуртки, ансамблі і капелі, але почали дуже уважно контролювати їх репертуар, поставивши їх на службу не народу, а для прославлення „щасливого" совєтського життя. У свої програми вони мусіли включати твори про радісне життя, про свинарок і доярок.

Після відродження країни, мабуть, найскорше відродилося національне кобзарство. Найперше змінився репертуар, а відтак почався перевишкіл самих кадрів бандуристів. У пресі появилося багато статтей на кобзарські теми, але відчувався брак власного кобзарського журналу. Тут якраз врятував їх еміґраційний журнал „Бандура", який блискавично був розповсюджений по цілій Україні і став дуже популярним. На сторінках київської преси можна було бачити постійні згадки з запитанням: „Як то так, що в Ню Йорку видають кобзарську літературу, а тут, у Києві, ми цього не маємо". Це, звичайно, нас радувало, але разом з тим завдавало багато праці і проблем роздобути ті журнали, а найважніше — доставити їх на Україну. Я використовував кожну можливу нагоду, щоб передати якомога більше журналів на Україну. Тоді здавалося, що передав їх багато — частину безплатно, а решту вислав поштою. Тепер, відвідуючи Україну, виявилося, що навіть половину запотребування не виконав. Зовсім не врахували ми кобзарські установи, музеї, редакції газет і журналів. Виникла також потреба забезпечити кобзарські станиці нашими еміґраційними матеріялами.

Виїхав я на Україну ще в травні, щоб застати школи і ансамблі бандуристів на місцях перед тим, як вони роз'їдуться на вакації.

Микола Чорний-Досінчук (крайній справа) в гостях у київських бандуристів. Сидять (зліва): бандуристка-кореспондентка, Галина Хоткевич, Галина Менкуш; стоять: Анатолій Пасічний, Менкуш, Островський, Новицький.

Анатолій Пасічний зі своїми бандурами.

Як більшість з нас, залишив я Україну в 1944 році. Це, як кажуть, поважний шмат часу. Тож не дивно, що моя нетерпеливість побачити рідні землі була зрозуміла і оправдана. Свою подорож почав від серця України — Києва, в якому, до речі, побував вперше. Вже з літака, наближаючись до Києва, ми приглядалися до краєвиду. Нарешті приземлилися, і моє око спинилося на двох запаркованих літаках з українськими написами і емблемами. Це переконало нас, що київське летовище починає набирати своєрідного національного вигляду. Правда, вже в літаку повіяло українським духом: весь час грала українська музика, обслуга була в українських строях і розмовляла по-українськи.

Пройшовши всі митні формальності, ми сіли до авта і помчали до Києва. Моїм провідником був відомий заслужений бандурист, випускник Київської консерваторії ім. Чайковського Володимир Горбатюк. Справжній кобзар та ще й під вусом. Залишивши речі на квартирі, відразу поїхали до кобзарської громади, керівником якої є відомий у Києві Анатолій Пасічний, а його співпрацівником — Володимир Горбатюк. Це навчально-просвітницьке об'єднання, при якому є дитяча школа гри на бандурі, а головне — майстерня різноманітних бандур, в тому числі старосвітських. Тут зустрічаються також київські бандуристи. Тут я мав нагоду ознайомитися з виробництвом бандур зразка 1740 року. До речі, вони відродили т. зв. панську бандуру „торбан". Вони, либонь, єдині на цілу Україну, які виробляють малі бандури. Ними забезпечують дітей, які в них навчаються. Дуже легко могли б перейти на масовий виріб малих бандур, але не мають на це фінансової допомоги. Заходи дістати державну допомогу не увінчалися успіхом. Вони заслуговують на нашу підтримку і ми, еміґранти, повинні їм допомогти.

Оглянувши майстерню бандур, ми пішли в студію, де прослухали талановитих студентів, які відзначалися надзвичайно вмілим виконанням.

Вечоріло. Прийшов час на пресову конференцію з запрошеним активом київських бандуристів і кореспондентів.

Під легкі звуки бандури, на якій грала відома бандуристка України Галина Менкуш, почалася конференція, яку двічі передавало радіо. Присутніми були відомі бандуристи Новицький, Островський та гість з Франції Галина Хоткевич — дочка Гната Хоткевича, яка тількищо повернулася з Харкова, де організовує музей батька.

Микола Чорний-Досінчук

Олбанська округа відсвяткувала незалежність України

Українська громада Олбанської округи під протекторатом окружного УККА, відділів УККА (Амстердам, Вотервліт, Коговз і Трой) та місцевих організацій відзначила першу річницю незалежности України. Святкування почалося в неділю 23-го серпня. У всіх церквах згаданих міст були відправлені Служби Божі в наміренні українського народу, а по полудні — спільний Молебень у церкві св. Миколая у Вотервліті, де о. митрат Володимир Андрушків виголосив відповідну проповідь про відновлену самостійну соборну незалежну українську державу. У всіх громадах повівав український синьо-жовтий прапор поруч американського. Посадники міст видали проклямації, в яких проголосили 24-те серпня Днем української незалежности.

Закінченням святкувань була святочна академія в неділю, 20-го вересня, яка відбулася в залі Українського Горожанського Клюбу у Вотервліті.

У мистецькій частині виступили Михайло і Оля Стащишини, Уляна Омецінська і молодь Пласту та СУМА. Доповідь виголосив Мирон Бісик. Академію започатковано американським гимном, який дуже гарно відспівала Тетяна Бісик. Рецитацію „Дух України" Т.Шмайди з чуттям і відповідною дикцією виголосила Уляна Омецінська. М.Бісик у своїй доповіді насвітлив довгий і тернистий шлях українського народу до незалежности. Ми тут також з незалежних від нас причин розбрилися по всіх закутинах світу, але старалися зберегти український дух. Сьогодні, коли є самостійна Україна, ми, діяспора, і весь український народ на рідних землях, почуваємось як одна родина. Прелеґент порівняв вільну Україну до новородженої дитини. Як ця однорічна дитина пробує ставити перші кроки, йти повільно вперед і дуже непевно, потребує допомоги і опіки від своїх батьків, так і наша вільна Україна потребує допомоги від своїх дітей, що живуть в діяспорі. Тепер якраз настав час, щоб допомогти їй встоятись відважно і сильно на своїх власних ногах.

Недавно прибулі з України мистці Михайло і Оля Стащишини виконали кілька пісень. Першою була „Пісня про Україну" О. Білаша, далі повстанські пісні „Я сьогодні від вас від'їжджаю" і „Подай, дівчино, ручку на прощання". У другому виступі виконали народну жартівливу „Запряжу я півня" і останньою народну ліричну „Три роки тому". Обоє — випускники Львівської консерваторії, Михайло — дириґент, Оля — бандуристка. Молодий Христіян Спяк виконав на фортепіяні „Українські мелодії". Адріяна Бойчук чутливо віддеклямувала вірш О.Веретенченка „До сонця". Дуже гарним і вдалим був виступ інструментального дуету сестер Тані і Люби Мандзіїв, а завершенням їхнього виступу був дует пісень „Козак від'їжджає", „Ой за лісочком" і „Україно моя". На кінець програми свята Христіян Спяк з патосом продеклямував вірш „Живи, Україно". Свято закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна". Відповідні до часу написи виконав інж. Ігор Буєко, гість зі Львова. Сцену прибрали Зеновія Білас і Роман Мацюк. Після програми мистців з України запросили на вечерю, яку приготовила Анна Наболотна, дружина голови окружного УККА.

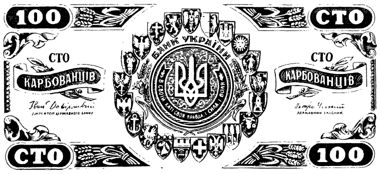
Зеновія Білас

МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ праці оприлюднила прогнозу, що стосується найближчого майбутнього російської економіки. Згідно з нею, становище в Росії значно гірше, ніж передбачалося раніше. Ще до кінця цього року безробіття в країні досягне 10 міл. осіб, до середини наступного року більшість підприємств або взагалі припинять свою діяльність, або кількість робітників на [illegible] зменшиться на 60 відсотків.

Проєкти українських грошей

І. Яціва

Хто з українських художників не мав гордої мрії, щоб українські гроші його проєкту увійшли в обіг в Україні? Скільки б талантів взяло участь у змаганні за першу валюту незалежної України. Однак, як ми знаємо, конкурс на проєкт грошей не був добре зорганізований, не було навіть координації дій між відповідними установами в Україні, а західні мистці дізнавалися про це або приватними шляхами, або через пресу із запізненням.

Про те, що львівський журнал „Дзвін" оголосив конкурс, художник з Віндзору Іван Яців дізнався запізно. В надзвичайно короткому часі виконав 13 проєктів українських банкнотів (з розкладом на кольори) та монет.

І от з України приходить вістка, що Іван Яців став переможцем конкурсу. Журнал „Дзвін" в ч. 5-6 ц.р. пише: „Серед кращих робіт, надісланих на конкурс, увагу жюрі насамперед привернули кольорові і чорно-білі ескізи паперових купюр і монет відомого канадського художника-графіка Івана Яціва, а також зі смаком виконані ескізи львівського художника Романа Дуб'яка. Обоє мистців і стали переможцями конкурсу". Але на той час проєкти валюти художників з України уже були прийняті і тепер гроші друкуються в Оттаві. Питання з монетами залишається відкритим. І. Яців і досі не дістав відповіді на свої листи з творчими проєктами не тільки банкнот і монет, але й марок, українських військових строїв, інших знаків, ні від Національного Банку України, ні від „Літературної України", які посилав кілька місяців тому. Однак він вірить, що на Україні рано чи пізно буде створена відповідна мистецька координаційна установа, на зразок канадського Банку творчого вкладу, де зберігатимуться і його твори, які раніше чи пізніше можуть бути використані. Це він знає із досвіду своєї творчої діяльности в Канаді й Америці.

В його проєктах української валюти, представлених минулого року на конкурс, одним з провідних мотивів є образ жінки — Матері України, продовжувачки невмирущого роду, сіячки і жниці. В них також втілено всі основні символи української гордости: пророк і поет Тарас Шевченко, князь Володимир, Золоті Ворота, тризуб на тлі українського історичного ранку, сніп пшениці, традиційні вишивки, волошки, Дніпро, хліб і сіль на рушнику... Будучи професіоналом у цій ділянці, художник свідомо оминає ясно виражені релігійні мотиви на грошах, яких, на його думку, забагато на українських грошах, що скоро мають увійти в обіг. І це зрозуміло, адже країну населяють люди різних віросповідань. Так це ведеться в більшості країн світу, в тому числі в Америці та Канаді.

Работа над українськими грішми не була новою справою для І. Яціва. За професією він художник-графік, спеціалізується у гравюрі монет, банкнотів, поштових значків. Але любить працювати в дерев'яній скульптурі, живописі, а також є майстром модерного методу малювання „повітряною щіткою". Тридцять років працював дизайнером для фірми „Гайрам Вокер", одночасно беручи участь у багатьох творчих конкурсах. Як не дивно і як не сумно, але англомовна Канада й Америка більше знають і вшановують нашого талановитого земляка, ніж українці. Він має п'ять нагород Канадського королівського монетного двору за перемоги у конкурсах, в яких брав участь по запрошення; в конкурсах на офіційний герб і емблему міста Віндзора в обох випадках завоював перше місце, і вже багато років міську ратушу Віндзора прикрашає герб роботи нашого земляка; в 1989 році на Міжнародній виставці різьбарів-скульпторів у дереві здобув першу нагороду за найкращу дерев'яну скульптуру; в 1984 році у державному конкурсі на ювілейну монету з нагоди ювілею міста Торонто наш земляк посів почесне друге місце серед сотень учасників. Цього року на століття Віндзору він вийшов переможцем у конкурсі на емблему, яку тепер можна бачити скрізь у Віндзорі: на друкованій продукції, прикрасах вулиць, поштових ковертах.

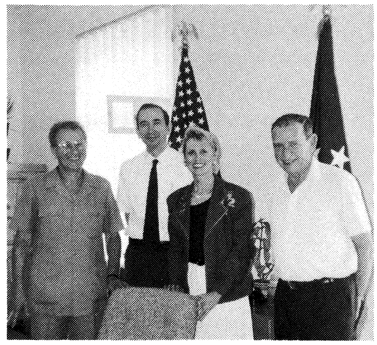
Якщо ж говорити про українську тематику, то вона завжди хвилювала уяву мистця. І. Яців носить Україну в серці, відколи його, 12-літнього хлопчика, в 44-му році батьки, рятуючись від більшовиків, вивезли на захід із рідного села Колинці на Івано-Франківщині. Можна з повним правом сказати, що впродовж 40 років Іван Яців є справжнім творцем української культури за кордоном. Однак чи багато хто бачив такі його талановиті, патріотично одухотворені праці, як „Поховайте та вставайте", „В 300-ліття перемоги Івана Виговського під Конотопом", портрети Івана Котляревського, Тараса Чупринки, гетьмана Скоропадського, генерала Омеляновича-Павленка, княгині Ольги та багатьох інших? Ні, не багато. Вони є частково в музеях, частково в приватних колекціях, в українських організаціях і установах, а здебільшого вдома у мистця. Бодай одної справжньої виставки мистець з Виндзору не мав. Можна було б це „списати" на віддаленість Віндзору від більших українських центрів. Але ми ж добре знаємо, що слава як правило знаходить тих, хто на видноті, хто нагадує про себе і не дає забувати. На жаль, в нашому українському культурному житті ми часто спостерігаємо симптоми фаворитизму, іґнорації, некваліфікованости тих, хто бере на себе ролю судді в жюрі або пропаґандиста того чи іншого мистця.

Іван Яців надзвичайно скромний. Можливо через те, що він „не реклямує" себе, українська громада не сповна користає з його потужного мистецького потенціалу. Буває, що він обертається мало не на жебрака, пропонуючи свої поради, шкіци, листівки — безплатно. Так було, наприклад з його різдвяними і великодніми листівками, які він сам малював, друкував і розсилав по українських установах, щоб продавали, а гроші перераховували на допомогові фонди. Минулого року він вислав 5,000 різдвяних листівок до Торонтонського Товариства Прихильників Руху, щоб організували продаж у Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. Десь там вони і досі сидять.

Я горджуся тим, що доля звела мене з цією надзвичайною людиною. Вже майже рік Іван Яців є найактивнішим співпрацівником журналу „Всесміх". Він подарував журналові лоґо й обкладинку, де майже щоразу стоїть його малюнок на актуальну тему. Його карикатури викликають захоплення читачів. Від приїжджих з України письменників доводилось чути, що навіть Україна не має таких сильних карикатуристів-сатириків. Він не тільки малює, а й пише гуморески, дає цінні поради. Одним словом, „Всесміх" став для нього тією трибуною, з якої він виявляє ще одну грань дарованого йому Богом таланту.

Раїса Галешко,
редактор журналу
„Всесміх".

Допомога Україні: приватизація колгоспу— прототипу фарми

Під час зустрічі з амбасадором ЗСА в Києві Романом Попадюком (другий зліва)

Для стабілізації і розбудови державного життя в Україні суттєвою проблемою є дійсна приватизація і економічна реформа. Тому що Україна — сільськогосподарська країна, пріоритетом є приватизація і перехід від колгоспної системи до приватних господарств — створення фарм.

Потенціял України безмежний. Бог обдарував її землею, за яку всі сусіди завидують. Багатий чорнозем України повинен вигодувати Европу втричі, однак при сучасних обставинах Україна неспроможна навіть себе прогодувати і змушена імпортувати зерно. І вже на Україні появляються довгі черги по цей найдорожчий скарб — хліб!

Впродовж 18-ти років наш Філядельфійський Комітет працював для оборони національних і людських прав. Тепер обставини змінилися і наш Комітет як Комітет Допомоги Україні (Ukraine Aid) займається, між іншим, впровадженням демократичних і економічних реформ на Україні, особливо в агрокультурі.

Комітет має вже давні тісні зв'язки співпраці з жидівськими організаціями, які тепер можна використати для допомоги Україні. В справі розвитку агрокультури Комітет звернувся до престижної жидівської організації „Joint Juish Distribution Committe" по співпрацю. Ця організація відзначається своєю харитативною діяльністю і фаховим підходом. У програму цієї 70-річної організації входять міжнародні допомогові акції, наприклад, допомога після землетрусу у Вірменії, в Мадярщині та Чехо-Словаччині, співпраця у важливих для тих країн акціях.

Почин створити в Україні зразкову фарму цікавий і заслуговує на увагу. Цим проєктом зацікавилися такі особи як Іван Плющ, Іван Драч, Михайло Горинь та інщі. Образно висловився Іван Плющ, Голова Верховної Ради, який сказав: „Не подавайте нам готової риби, радше навчіть нас ловити вашою вудкою".

Співпрацю Комітету з жидівським Комітетом підтримують лідери України, щоб було ясно, що допомогою Україні цікавляться інші, а не сама українська діяспора.

Саме в кінці липня і на початку серпня ц.р. три члени нашої організації поїхали на Україну, щоб там заініціювати реформи в сільському господарстві. Директор секції Міжнародного Розвитку організації „Joint Juish Distribution Committe" Арія Куператок; директор з Міністерства сільського господарства Ізраїля і експерт в справах сільського господарства, і я, голова Філядельфійського Комітету Допомоги Україні. Делеґація зустрілася в Києві з працівниками міністерства сільського господарства та зі знавцями цієї справи — аґрономами Української Академії Наук. Були у нас також зустрічі в колгоспах. В результаті тих зустрічей і нарад вирішено створити модель зразкової фарми, як прототип майбутніх фарм в Україні.

Парцелізація і приватизація землі є дуже скомплікованою справою. Не можна роздати землю без допоміжної сітки. Отже модель фарми матиме це розроблено, наприклад, центр для годівлі худоби; центр тракторів й іншої техніки, а також ремонтна станція і т.д.

Вирішено, що ця фарма повина бути поблизу столиці України Каєва. Зупинилися на селі Матушлі 150 км на південь від Києва в околицях Білої Церкви, на комбінаті, в якому працює 18 тисяч осіб. В цей комбінат входять 12 колгоспів і радгоспів. Вибрано один з них, а саме колгосп, котрий раніше називався „Радянська Україна", а тепер „Вільна Україна", де директором є Леонід Новицький.

Делеґація також мала офіційну зустріч з амбасадором ЗСА в Україні Романом Попадюком, який підтримав співпрацю трьох країн: України, ЗСА та Ізраїля і похвалив, що американсько-український, американсько-жидівський Комітети та Ізраїль разом працюють над добродійним проєктом.

В половині вересня ц.р. наш Комітет і „Joint" вишлють експертів аґрокультури до колгоспу „Вільна Україна". Експерти прибудуть з Ізраїля, тому що досягнення аґрокультури там є досконалими. Наприклад, на одному гектарі землі Ізраїль вирощує 140-180 тонн помідорів, на Україні на одному гектарі землі вирощують 40-60 тонн. Експерти розпочнуть здійснення цього проєкту приватизації, а також навчання як найкраще використовувати цей ґрунт, щоб чорнорим України дійсно став плідним.

Пошукуємо українських експертів-аґрономів, знавців ведення модерного сільського господарства, а також знання способів перетворення молочних продуктів на йоґурт, сир й інші продукти. Також просимо складати датки на Комітет Допомоги Україні: Ukraine Aid P.O.Box 7101, Philadelphia, PA 19117.

Уляна Мазуркевич

У світлу пам'ять Е. Козака

Вражаюча вістка прийшла до нашої оселі — помер Едвард Козак! Прийшла вона рівночасно з черговим (7-8) числом дитячого журналу „Веселка", де на сторінці 18-ій подано фото цієї визначної в історії української культури особистості в день його 90-річного ювілею і „Дитячий привіт", що починається словами:

„Хто не знає пана Ека,
Хто не чув про пана Ека?"

Але чи всі знають про Ека, чи всі чули про нього?

Не одна наукова праця буде ще колись написана про цю визначну постать в історії української культури. Не в одному музеї ще колись будуть оповідати про Едварда Козака, про його вклад в розвиток української карикатури, гумористичної та дитячої літератур — тих жанрів, які під більшовицьким чоботом Москви втратили своє призначення, бо не розвивали, а руйнували національні цінності і людську душу. Через цензуру та ідеологічну (читай марксистсько-ленінську) контролю ці жанри потерпіли фатально, хоч саме вони є надійними засобами врятування духу нації. Гумор і сатира є унікальним чинником підтримання оптимізму людей і чудовим інструментом виховання. А це є так важливо для поневоленого народу, в умовах терору і пригнічення кожної людської душі при повній ізоляції від релігії та національної історії. Не дивуймося, що в 50-мільйонній Україні не було за совєтських часів нічого подібного до „Зизу" чи „Комара". А існуючий „Перець", виконуючи ролю комуністичного пропагандиста, радше сам міг бути об'єктом сатири. Про дитячу літературу говорити ще сумніше, бо замість розвивати духовність маленької людини на засадах релігії, фольклььору та історії, замість виховувати самостійно-думаючу особистість, замість виховувати громадянина і патріота, — ця література виховувала „нового совєцкого чєловєка", рясно наповняючи сторінки дитячих часописів розповідями про „дядю Лєніна", про Павліка Морозова, про щасливе життя в Країні Рад, про безтурботне дитинство і про совєтський уряд, що так гарно подбав про дітей.

Таке „виховання" дало страшні наслідки, які доведеться протягом кількох поколінь ліквідовувати, щоб повернути українському народові його природню історично складену мораль, його християнські цінності, культурні надбання, літературу, щоб повернути народові всі без винятку імена українських діячів, викреслених комуністичною тиранією з анналів національної свідомости.

„Хто не знає пана Ека?
Хто не чув про пана Ека?"

Неможливо, мабуть, тут, у вільному світі, знайти людину, ба — дитину, свідому свого українського походження, котра б ніколи не бачиила його чудових ілюстрацій. І це зрозуміло, адже Еко наповнив українську культуру такими рясними і такими яскравими проявами свого таланту, що не помітити їх неможливо.

Перенесімося в Україну. На страшному згарищі, на руїнах моралі, на уламках культури й історії, з осторогою оглядаючись на сторони, пробуджується унікальна своїм багатством і красою цивілізація. Пробуджується до творення Добра і Краси, пробуджується на славу Бога.

Придивімся ближче до людей в нашім краю. Які в них потреби? Що їм бракує? Може, хліба? Так — хліба Любови, хліба Правди, хліба Добра, хліба Справедливости. Наївшись таких хлібів, будівельники української держави працювали б куди швидше.

Де ж взяти зерна для такого хліба? Зерен є багато — цілий міх! Не один хлібороб в поті чола трудився, щоб вкинути до цього Українського Міха своє зернятко, а то й кілька, або й цілу жменьку. Досить того зерна, щоб і засіяти, і змолоти, спекти хліб нагодувати всіх голодних. Лиш хліборобів незабагато, та й не можуть із тим міхом упоратись покищо...

„Хто не знає пана Ека?
Хто не чув про пана Ека?"

У величезній 50-мільйонній державі про Едварда Козака практично нічого не знають. І навіть не здогадуються, що в тому Українському Мімови є так багато і такого високого ґаранту зерна, над вирощуванням якого визначний Хлібороб української культурної ниви Еко працював сімдесять років.

„Хто не знає пана Ека?
Хто не чув про пана Ека?"

Вірю, що небагато часу спливе, і у Львові таки буде відкрита галерія Ека, а згодом — музей Ека, музей історії гумору, сатири і карикатури імені Едварда Козака, художній інститут імені Ека, і відновлять свою діяльність „Зиз", „Комар" і „Лис Микита". І тоді запитання „Хто не знає пана Ека?" не буде таким болючим і складним для відповіді, як тепер, у день його смерти.

Парадокс: онук сатирика-фейлетоніста пише про гумориста-карикатуриста і пише з жалем, з болем, з розпачем... Помер Еко. Нема Ека. Два слова. А що за ними? Траґедії людей, відірваних від своєї землі; траґедії талантів, що поневірялись по світі, рятуючись від фізичного знищення; траґедії людей, що не змогли врятуватись; трагедія народу, відірваного від своєї власної цивілізації на своїй власній землі; трагедія дітей, що замість втішатися оповіданнями про Чап-Чалапа і Куцай-Куца, страждають від Чорнобильської радіяції...

Нема Ека. Трагічні думки. А може радше тривожні? Адже таланти не вмирають, бо продовжують жити своїми творіннями. Ці таланти, подаровані Творцем, продовжують своє життя і помножуються, немов зерно, що потрапило в добрі руки. То ж чи є ми тими добрими руками, і чи допоможемо, щоб той Божий дар, подарований Екові, був помножений і, таким чином, прославив Творця; чи, може, занурившись у свої проблеми, забудемо, що на Екову спадщину чикають і її потребують десятки мільйонів людей в Україні?

Тож не даймо пропасти жодному ескізові, жодному запису, жодному аркушеві Едварда Козака. Відповідальність за долю цієї спадщини лежить на нас. Пам'ятаймо, що коли через кілька років мистецтвознавці, літературознавці, художники, музейні працівники в Україні запитають здивовано один одного: „Чому ми не знаємо про пана Ека? Чому ми не чули про пана Ека? Чому ми досі не зацікавились Еком? І чому ми належно Його не вшанували?", і коли вони звернуть обличчя сюди, то ми повинні бути до цього приготовані, — більше чого! — ми мусимо прискорити обговорення цих питань в Україні.

Еко посвятив нам все своє життя, підтримуючи нас на дусі, виховуючи наших дітей. Уділімо й ми належну шану Йому, Його талантові, а отже і Тому, Хто йому той талант подарував.

Святослав Гірний

Храмовий празник церкви Покрова Пресвятої Богородиці у Пармі

Українська католицька церква Покрова Пресвятої Богородиці щороку традиційно відзначає свій храмовий празник передусім Св. Літургією в церкві, а потім концертом та обідом у залі осередку. Цього року в неділю, 11-го жовтня, відправлено святочну Св. Літургію в намірені парафіян. Служило двох священиків: парох церкви о. Михайло Богдан Крупка і гість з Чикаґо о. Євген Попович. Гарно співав мішаний церковний хор під диригентурою інж. Зенона Мягкого. Отець Євген Попович виголосив дуже змістовну проповідь. Він є докторантом канонічного права в Римі і останнім часом перебував у Чикаґо. В своїй проповіді він говорив, що людина в житті є в постійній мандрівці і шукає щастя, яке, власне, знаходимо тільки в злуці з Богом і Пресвятою Богородицею. На різних роздоріжжях нашого туземного життя нам може допомогти тільки Мати Божа. Навіть Христос ставить нам у приклад свою Матір. „Сьогодні для нас особливий день, — сказав о. Є. Попович, — тож віддаймо себе під Її святий омофор. Довір'я і пієтизм до Богородиці є дуже поширений і закорінений у нашому народі. В давнину козаки перед походом на війну молилися до Богородиці, а також повертаючись з бою. Січові Стрільці, Галицька Армія та особливо УПА віддали себе всеціло під покров Марії. Ця парафія була побудована 1976 році і посвячена самим Патріярхом Йосифом. Вона має стійкі духовні і традиційні підвалини та стоїть на началах нашого Патріярхату. Патріярх і посвятив наріжний камінь під цю церкву".

Отець Попович згадав і про тернистий шлях нашої парафії з перед 20 років, подібно як і парафія Св. Володимира і Ольги в Чикаґо. „Забудьмо про наші суперечки і міжусобиці і просім Богородицю про поміч, — сказав о. Попович". При кінці проповіді він зачитав деякі уривки з Послання Патріярха Йосифа для катедри Св. Миколая в Чикаґо.

В концертовій частині на початку виступив церковний мішаний хор і відспівав „Отче наш" Вербицького та „Пречиста Діво Мати" Кошиця. Цілою програмою проводив д-р Дем'янчук, радний і член президії. Опісля групово виступали і співали пісні до Матері Божої. Тут належиться заслуга і подяка Олі Кость, яка вже багато років трудиться, навчає дітей і працює для збагачення дитячого репертуару на різних церковно-світських імпрезах.

Надя Тарнавська виконала дві пісні при власному акомпаньяменті на бандурі: „Думу про вдову" і кантату до Божої Матері „Через поле широкеє". Святочне слово виголосила Наталя Кріслата. Вона подала короткий життєпис Божої Матері, як Блаженної між жінками. Початок християнізації України датується ще 1037 роком, коли Ярослав Мудрий проголосив Марію царицею всієї України. В Її честь будують храми, церкви та малюють ікони. Дуже розвинулося образотворче мистецтво. Вона згадала чудотворні ікони „Нерушима стіна" в катедрі св. Софії в Києві, Почаївську Ікону і появу Божої Матері в Грушеві біля Львова. Були появи і в інших країнах світу, як Фатіма і Люрд у Франції та Меджигори в Юґославії. В честь Марії виходять літературні твори, організуються Марійські дружини, братства і сестрицтва. Трапляються і надприродні явища і появи Богородиці та плакучі ікони. В появах Мати Божа закликає цілий світ до навернення до Бога.

Прелеґентка підкреслює духовні вартости людини, які є тільки суттєвими і конструктивними. Опісля о. Попович поблагословив трапезу. На залі можна було бачити і гостей з України, а деякі з них вже вписалися до нашої церкви. По смачному обіді д-р Дем'янчук аналізував зростання нашої парафії як під аспектом духовним, так і економічним. Він зауважив, що бракує нам молоді і що молодь не активізується. Зате під економічним оглядом парафія розвивається задовільно і конструктивно. Джерелами парафіяльних фінансів є п'ять засадничих секторів: пожертви парафіян, бінґо, винайм залі, кухня (вареники тощо) та винайм мешканевих, власних будинків. Відчувається відсутність природного росту парафії.

Кінцеве слово мав сам о. парох Михайло Крупка.

Він подякував присутнім за участь і виконавцям за працю. Подякував о. Поповичеві за участь у торжествах та щиро вітав гостей з України. Згадав також, що з ініціятиви своїх катехиток маленькі діти сконструювали листу-привіти для наших хворих шпиталях — Проць і Фалат. Подякував Ніні Тимків і її помічницям в кухні за смачний обід. Для кращого запам'ятання прочитав листу з іменами президії, управи, окремих референтур і Контрольної комісії, вибраних на останніх загальних зборах парафії.

Новим і надійним моментом був вибір нових, молодих людей до президії. Сподіємося, що вони не підведуть наших надій і сподівань на краще світле нашої парафії. Парох о. Михайло Крупка є в цій парафії майже три роки і старається розбудувати та розвинути різноманітну діяльність передовсім у двох головних аспектах: релегійно-духовному і культурно-господарському.

Отець парох Крупка молитвою закінчив це храмове свято.

Д-р Володимир Боднар

ГРУПА СЕРБСЬКИХ бойовиків в районі міста Окучани перегородила протитанковою загорожею дорогу, що з'єднує Беоґрад і Загреб. Минулої неділі під Окучанами мало відбутися урочисте відкриття шосе для руху авт, що повинно було символічно засвідчити потепління стосунків між Югославією і Хорватією. Однак місцевим сербам це не сподобалося. Вони підозрівають, що Беоґрад заради відновлення свого міжнародного авторитету, збирається повернути Країну хорватам. Відомо, що серби вигнали з Країни абсолютно всіх хорватів і оголосили її своєю автономією.

Її життя...

(Закінчення зі стор. 1)

глибоким переконанням, — просто мушу малювати, відчуваю внутрішню потребу, яку не можна пояснити".

Але вона таки старається пояснити це своє щире переконання, яке так іде в розріз із сьогоднішніми поглядами на життя, на потребу бути в ньому практичним, реалістичним, споглядати на заробіток і престиж. Слухаємо з приємністю, що ще серед молодих людей не перевівся зовсім ідеалізм і шукання за вищими духовними вартостями, що є ще молоді, які не ставлять на першому місці бизнес чи технологію.

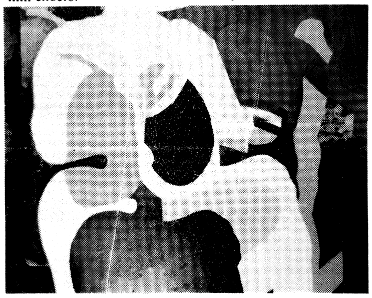
Справді, нам здавалося, що у цій щирій розмові ми щось нового навчилися, а передусім набрали нового оптимізму, що наше культурне життя таки не завмирає, (що часом нам здається, коли очі і думки усіх звернені лише на політичні події).

На думку Христі, щоб бути справжнім мистцем треба мати не лише талант, але також мистецьке знання. Тому вона студіювала історію візантійського мистецтва в Оксфорді, а коледж Бард закінчила маґістерським ступнем з малярства. Але найбільше із свого мистецького вишколу вона цінить три роки, які вона перебувала в науці у П. Холодного (1985-88 роки), де вона зрозуміла і вивчила малярські закони іконописання, які залишилися для неї „святими", хоча вона хоче тепер передати їх ідеї в модерний спосіб.

На це у Христі багато можливостей і багато цікавих розв'язок. Вона почала тепер працювати у колажі, вона пробує „будувати" картини, вживати емалії разом з оліями, використовувати дерево і кафлі — одним словом експериментувати між скульптурою і малярством і все це дає їй велике задоволення і можливість працювати, творити і жити мистецтвом.

На цій першій самостійній виставці вона хоче показати біля 50 картин різної техніки, але в першій мірі коляжі та багато абстрактів. Вона старається поєднати і зрозуміти дві різні мистецькі школи, з яких вона користала: це знання українського мистецтва, що його дістала від П. Холодного із суворими засадами, і американська школа, яка дає повну свободу вислову. Для Христі було цікаво обсервувати ці два так різні напрями мистецтва, ці дві такі різні школи. Чи вдалося їй здобути із тих двох шкіл це найкраще — побачимо. Але вона запевняє, що її багато легше зрозуміти цю різницю тому, що має інший підхід до суворих засад східнього мистецтва іконописання, а рівночасно маючи таку широку свободу примінення його до різних нових та навіть експериментальних технік.

Перед Христею стоять необмежені можливості мистецького вислову, що їх дає молодість. Але передусім їх дає їй настанова, що мистецтво для неї — це зміст її життя, це його ціль. А таких одиниць тепер у нас дуже мало.

Х. Сай: „Райське яблуко" (1991)

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

Кіссінджера, конґресмена Дон Ритера і сен. Алфонса Д'Амато за їхні заслуги в користь України. З привітаннями виступили також амбасадор О. Білорус, конґресмен Дін Ґелло з Ню Джерзі і представники президента Джорджа Буша та кандидата Демократичної партії Билла Клінтона. Палкий привіт склав також полковник української армії Роман Костюк та інші.

У третьому дні конґресу Богослуження відправив у великій залі готелю о. Орест Підлипчак, який також щойно повернувся з України і Польщі, а на пленарній сесії, крім вибору нових керівних органів УККА, учасники прийняли кілька змін до статуту, найголовнішою з яких була зміна про прийняття в членство УККА також неукраїнців, і цілий ряд резолюцій, які зачитав голова резолюційної комісії ред. Осип Рожка. В одній із резолюцій сказано, що існує потреба об'єднання українців в ЗСА, зокрема УККА і УАКРади, і якщо єдиною перешкодою для об'єднання мала б бути назва УККА, керівні органи цієї установи погодяться на зміну.

Нарадами ХУІ Конґресу УККА вміло проводила Президія, яку очолював проф. Дмитро Штогрин. Треба також згадати, що на бенкеті під час мистецької частини виступав музичний колектив „Соколи", який виконав кілька стрілецьких, упівських і народних пісень.

На екзекутивного віцепрезидента обрано Євгена Івашкова. До Ділової президії увійшли ще: перший заступник президента Володимир Мазур, заступники Йосип Лисогір, Ігор Кушнір, Мирон Василик, Лев Футала, Даша Процик, Орест Бараник, Богдан Федорак; секретар — Петро Матіяшек; скарбник — Іван Телюк; вільні члени: Марія Дупляк, Олекса Каланик, Мирослав Харкевич та інші.

У чеканні...

(Закінчення зі стор. 2)

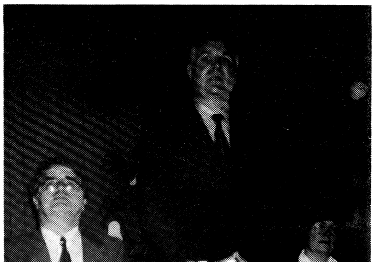
мови англійських слів, пізнати людей з діяметрально протилежними зацікавленнями. За ці три тижні, які промайнули, як мить, ми відкрили для себе світ англійської мови та світ українців, наших братів, що живуть так далеко від нас. Вони в просторі є далеко від нас, але тепер завжди будуть в наших серцях. Агов, професори, там в далекому Львові про вас пам'ятають. У золотолистому Львові ми мріємо про майбутнє літо, наповнене вашими лекціями. Професоре Рудницький, у своєму прощальному слові, ви сказали, що нікого з нас не захочете бачити в наступному році, хай приходять інші. Інші прийдуть обов'язково, але ви дозволите прийти і нам. Ми віримо і сподіваємось, ми чекаємо літа.

Галя Канарська,
учасниця курсів англійської мови у Львові

А. ЗЛЕНКО БУВ ГОСТЕМ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, (О. Кузьмович) В неділю, 4-го жовтня, представники української громади Ню Йорку зібралися за ініціятивою т.зв. „Круглого стола", на свобідній зустрічі з міністром закордонних справ України Анатолієм **Зленком**, щоб послухати його вражень з перебування в ЗСА та звернутися з рядом запитань. Це було напередодні від'їзду міністра та членів його делеґації до Організації Об'єднаних Націй, в Україну і А. **Зленко** мав ще одну нагоду перебути кілька годин в українській громаді.

Зустріч відкрив Євген Стахів. Він привітав А. **Зленка** і його співробітників Івана Беттяра та Анатолія Плюшка, як і частого гостя в українській громаді, перманентного посла до ООН Віктора Батюка з дружиною, і першого секретаря представництва Юрія Шевченка з дружиною.

На світлині: говорить А. Зленко, поруч сидять посол В. Батюк і його дружина Алевтина.

А. **Зленко** у своєму вичерпному слові заторкнув усі близькі та болючі теми українського політичного життя. З гумором підкресливши, що в тому моменті він лише є виконуючим обов'язки міністра закордонних справ з огляду на урядову кризу в Україні, А. **Зленко** зробив короткі підсумки свого перебування на терені ЗСА. З цього присутні довідалися що продовж двох тижнів А. **Зленко** відбув біля 30 зустрічей з чужинецькими дипломатами, зокрема представниками уряду ЗСА, в яких мав нагоду з'ясувати пріоритети України. Він також виголосив слово на 47-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН, виступав на телебаченні, давав доповіді, а в Державному Секретаріяті ЗСА мав нагоду обговорити перспективи відносин українсько-американських. З великим зворушенням А. **Зленко** розповідав присутнім на полуденку про відвідини українського Чикаго з приводу відкриття генерального консульства України, називаючи цю зустріч зі земляками „незабутньою".

Він підкреслив великі завдання, які беруть на себе українці в діяспорі, допомагаючи, і фінансово і морально до творення дипломатичних українських осередків в окремих містах чи державах. При тому промовець звернув увагу присутніх на усі труднощі, що зв'язані із потребою відкривати щоразу нові консуляти чи амбасади та обсаджуючи їх відповідними людьми. Він подав до відома, що вже організовано в Києві курси для дипломатичної служби в Українському Інституті Міжнародних відносин, і хоч на провідних постах в цій службі можуть бути лише українські громадяни, в деяких державах береться до уваги можливість помочі іноземних українців у характері „позаштатних радних". Як примір подав А. **Зленко**, що в Бельгії на такий пост покликано відомого громадського діяча Омеляна Коваля. На думку гостя, головною загрозою безпеки є тепер внутрішні обставини в Україні, хоча на дипломатичні стосунки спадає велика відповідальність, яку він розуміє і якій він досі віддавав максимум уваги. Зараз Верховна Рада розглядає, як ратифікувати угоди з Білоруссю та Росією, а національну безпеку можна визначити лише через налагодження відносин з найближчими сусідами. Тому, на думку А. **Зленка**, треба переговорювати і старатися мирно розв'язувати усі комфлікти, але ці відносини повинні бути такі, які існують між двома рівноправними партнерами.

А. Зленко радо відповідав в часі зустрічі на ряд запитань присутніх представників різних середовищ, навіть коли вони не були приємні, і старався зі справжньою дипломатією так відповідати, щоб не було непотрібних ускладнень. Це торкалося зокрема питань про останні події в Україні та про конфлікти в часі Всесвітнього Форуму Українців в серпні, коли відзначувано першу річницю незалежности України. При тому з притиском підкреслив, що заява Президента Леоніда Кравчука не була звернена проти діяспорних українців, а проти таких осіб, які надужили гостинністю України.

Свої міркування закінчив А. Зленко ствердженням, що ніколи не ділить діяспори і України тому, що ми всі маємо одну мету. Тому він щиро дякує усім українцям, присутнім і неприсутнім, які живуть на Заході за те, що вони знаходять можливості помагати Україні.

На закінчення зустрічі промовив сеньйор українських журналістів і публіцистів ред. Іван Кедрин, який подякував гостеві за цікаву розмову і вибачився перед ним за деякі важкі для відповіді запитання, що надійшли від залі та на які в теперішніх обставинах йому не було можливе точно відповісти.

Зустріч закрив Є. Стахів, бажаючи А. Зленкові та його співробітникам успіхів у праці та щасливого повернення до Києва.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

Миколи Зацухного

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

у вівторок, 10-го листопада 1992 року

в таких церквах:

св. Миколая, С. Бруклин, Н. Й., о год. 9-ій ранку;
св. Марії, Норт Порт, Фльорида;
Пречистої Діви Марії в Люрді, Франція.

В церкві св. Юра в Ню Йорку ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА за душу покійного

буде відправлена

в середу, 25-го листопада 1992 року о год. 9-ій ранку

Прошу згадати покійну в цей день у своїх молитвах.

Дружина — ОЛЬГА

Станична Старшина Пластової Станиці Сиракюзи-Ютика

В імені горем прибитих пластунів Станиці з приводу наглої смерти високо заслуженої і довголітньої виховниці поколінь пластунів Станиці висловлює найглибші співчуття її мужеві пл. сен. о. БОГДАНОВІ СМИКОВІ та його родині

у зв'язку із відходом його дорогої дружини

пл. сен. Володимири

у вічне у — Бозі життя.

За Станичну Старшину —
ІВАН ГВОЗДА — станичний

Управа й Адміністрація Українського Музею в Ню Йорку

ділиться сумною вісткою зі своїми членами та громадянством, що в суботу, 24-го жовтня 1992 р. відійшла у вічність

сл. п.

МАРІЯ ДАНИШ

меценат та довголітня і незабутня членка Управи Українського Музею.

Родині покійної складаємо глибоке співчуття.

Список жертводавців, які зложили датки на видання підручників для народних і середніх шкіл України.

ЛИСТА ч. 3

від 1-го травня до 10-го жовтня 1992 року.

1. Фінансові інституції:
50,000 дол. Український Народний Союз;
50 дол. УНС — Відділ 240, Парма, Огайо;

2. Церкви і церковні організації:
100,000 дол. „Думки про віру", (Пастор Ярослав Шипилявиць)
915 дол. „Великодня Писанка" — Парафія Покрови Пресвятої Богородиці — Помісної Української Католицької Церкви, Парма, Огайо, (Настоятель о. Михайло Б. Крупка) зложили: 100 дол. д-р І. і А. Захарії; по 50 дол.: д-р З. і М. Голубці, В. і М. Криси, д-р Д. і Г. Павлишині, О. Пукач, д-р Р. і М. Ровзи; 40 дол. — С. і Т. Луціві; 30 дол. — І. Марич; по 25 дол. — М. і О. Гальчуки, М. і Т. Данили,, Л. і М. Лесики, Я. і О. Малюци, Л. і М. Олесюки, М. Палка, Г. Слободян, С. Смолин, Б. і Ф. Тарнавські; по 20 дол. — Н. Баляш, М. і С. Болошини, С. і П. Корлятовичі, В. Крук, В. Німилович, Д. і А. Палайди, І. і М. Стадники, Ю. Тарнавська, Т. і С. Швабінські; по 15 дол. — С. і Е. Ковальчуки, П. Лагола; по 10 дол. — д-р В. і Л. Боднарі, Т. і С. Бурі, П. і М. Гаркачі, М. і С. Зваричі, О. Крук, М. і Ю. Лавріви.
120 дол. Українська католицька школа св. Михаїла, Гартфорд, Конн.

3. Комітети Допомоги Україні:
3,502 дол. Комітет Допомоги Україні, Ст. Пітерсбурґ, Фльорида (3,752.00)

4. Громадські організації:
250,000 дол. Українсько-Американська Асоціяція Сеньйорів, Маямі, Фльорида;
10,000 Молодь за Українську Культуру, Дейві, Фльорида;
500 дол. Товариство „Запорозька Січ" Відділ 234 УНС, Елизабет, Ню Джерзі;
200 дол. 1-ий Відділ Союзу Українок Америки, Ню Йорк; Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб, Відділ Монтреаль;
50 дол. Учительська Громада, Клівленд, Огайо;

5. Індивідуальні:
5,000 дол. М. і І. Ракуші;
750 дол. М. Банах і А. Маркевич (разом);
736.84 дол. М. Ковальчук;
500 дол. М. і Я. Сидори (Огайо) (600), д-р М. і І. Цегельські;
350 дол. Я. Герасимович-Яросевич;
250 дол. С. Андрушків (350), А. Арлен, д-р М. Борден;
200 дол. А. і Л. Івашкові, М. Кротюк, В. і А. Літинські, С. Пришляк (300), І. і С. Стебельські, М. і М. Чайківські;
150 дол. І. і С. Королі;
100 дол. І. Антонів, В. і Н. Віничі, М. і Н. Возняки, А. Горницький, д-р К. і О. Олексюки, В. Остапяк, Д. і М. Проці, д-р Е. і Н. Стецько (200.00), Б. і С. Сторожуки;
50 дол. О. Васьків, Л. Іванчук, М. і Б. Гриники, С. і Н. Ґробельські (150.00), Д. і К. Ладд, Б. і Х. Шепеляві;
40 дол. о. В. Грабець (120.00);
38 дол. В. Воронка (98.00);
33 дол. П. і Н. Лисенки;
30 дол. І. Іванницький;
25 дол. М. Боб'як, Я. Заремба, М. Кунцьо, В. Питльований, М. і Я. Пічурки, А. Школьник;
20 дол. Г. Музика, М. і К. Мичковські;

6. „Замість квітів на могилу":
450 дол. Замість квітів на могилу бл. п. Гната Маланюка. (зложили: 55 дол.), М. Маланюк, 50 дол. — Сестрицтво при парафії Пресвятої Богородиці в Пармі, Огайо; 40 дол. — Г. Панас; по 30 дол. М. Табакс, К. і О. Шміц; 25 дол. Дж. Мозес; по 20 дол. — С. і П. Корлятович, М. Палка, Й. Ікавий; по 10 дол. — М. і О. Гальчуки, С. і М. Кріслаті, С. і З. Панчишині, В. Крук, Е. Ковальчук, І. і А. Бордуни, Н. Баляш, Я. Лабай, родина Душейко, І. Маґоцький, І. Єзерська, І. Пришляк, О. Урбанський, Б. Майер, Р. Дорецькі, Р. Мозес).

7. В пам'ять:
1,378 дол. В пам'ять бл. п. Ярослава Івасечка — (зложили по 100 дол. — О. Івасечко, Н. і Е. Змій, д-р Валкер, А. Добровольський; 66 дол. — Працівники фірми Шерінґ; 57 дол. — Адміністрація Ветеранів; по 50 дол. — Б. і А. Кравчуки, В. і М. Турянські, І. і М. Кігічаки, д-р О. і В. Тершаковці, С. і О. Бучацькі, Ю. і Т. Івасечки, Б. Маґідан; по 30 дол. — д-р Ю. і д-р Л. Стефанівські, І. і Н. Хоми; по 25 дол. — М. і Ю. Трасюки, В. Данилюк, М. і Л. Оленяки, О. Цяпка, Ю. і О. Яцусі, З. і Ю. Малаховські, І. і П. Яблонські, О. і І. Лисинецькі; по 20 дол. — Л. Калинич, З. і Д. Ратичі, І. Ратич, Ю. і Д. Ратичі, С. і Х. Ребонські, М. Миськів; 15 дол. — М. Хома; по 10 дол. — К. Іванчук, М. Цяпка, М. Войтас, Ю. Івашко, П. Осиф).
1,000 Г. Шкудов в пам'ять батьків Камілі і Григорія Боб'яків;
810 дол. в пам'ять бл. п. Анастазії (Наді) Білоус — (зложили: 100 дол. Т. і С. Білоус; по 50 дол. Т. і С. Штомплі, Л. Лаба; 25 дол. — І. і І. Лавенські; по 20 дол. — родина Ковбаснюк, Г. і Л.Гаврилюки, О. і А. Зубрицькі, С. і К. Юрахи, С. і М. Ладачай, М. і Г. Романіві, Д. і Е. Досяки, В. і С. Дутки, D. and R. Wright, М. Луцька, Л. і М. Волянські, О. Бачинська, О. Демчишин, П. і М. Штомплі, Р. Фотчук, родина Балацькі; по 15 дол. — А. Сисун, І. і С. Цьолки; по 10 дол. — П. Ґоч, К. Коць, М Куций, М. Фесьо, М. і І. Батюки, І. і А. Вішки, Т. і Х. Кахничі, Р. і А. Мандзії, F. Coris, Т. Домашевський, С. Вільгаш, A. Bottanno, Р. Гуменна, М. і І. Пилипчаки, М. Бридун, М. і П. Шеремети, В. і Г. Білики, хор при церкві свв. Петра і Павла, П. Команецька; по 5 дол. — С. Островський, Л. Ґбур, А. Філь, Е. Новіцька, Ф. Ласей, F. O'Donell, А. Бадалита, І. Бридун, B. McGenley)
100 дол. — Павлина Корлятович в пам'ять покійних батьків бл. п. Йосифа і Марії Прокоповичів;
75 дол. — М. і М. Стасюк в пам'ять батьків о. Андрія і Емілії Стасюків.

По день 10-го жовтня 1992 року зібрано 505, 060.34 дол. Фонд Допомоги Школам України при Координаційному Комітеті Допомоги Україні складає щиру подяку всім організаціям і поодиноким жертводавцям, які зложили датки на цю благородну ціль. Ще потрібно багато грошей щоб завершити цей проєкт, тому просимо про дальші пожертви.

Грошеві перекази прошу виписувати на United Ukrainian American Relief Committee (UUARC) і пересилати на адресу:
Wolodymyr Wolowodiuk
66 Susan Drive
Chatham Twnp. N. J., 07928.

Всі жертводавці одержуть подяки від ФДШУ і посвідки виплат від ЗУАДК-у. Просимо подавати точні і чітко написані адреси.

Д-р Б. Бурачинський — Голова ККДУ
В. Воловодюк — Голова ФДШУ

Відзначення першої річниці незалежности в Ню Гейвені

В. Батюк отримує прапор від посадника Дж. Денієлса

Понад триста громадян стейту Коннектикат, що зібралися 19-го вересня в залі готелю Парк Плаза в Ню Гейвені, були учасниками небуденної урочистості — святкування першої річниці незалежности України і передання українського національного прапора, який повівав протягом 37 років на щоглі міської управи Ню Гейвену 22-го січня, а відтак 24-го серпня.

„Пане амбасадоре Батюк, — сказав посадник міста Джан С. Денієлс, — передаю вам український прапор, що повівав щороку, починаючи від 22-го січня 1955 року в нашому місті Ню Гейвені".

„Я його приймаю, — відповів амбасадор, який, цілуючи старий прапор, передав посадникові новий.

Обидва українські прапори внесли на залю на вишиваних подушках пластунка Дарія Мельник і Левко Черепаха із танцювальної групи „Веселка". Внесення прапорів очолили почесні прапороносці, ветерани американської армії і ветерани УНА. Почесними учасниками передачі прапорів по українській стороні були: амбасадор України до Організації Об'єднаних Націй Віктор Батюк, Міністер культури України Лариса І. Хоролець і проф. Іван Телюк — голова святочного комітету. По американській стороні були: посадник міста Джан С. Денієлс, колишній посадник Ричард С. Лі, що першим вивісив прапор, і о.митрат Степан Чомко.

Передача прапорів була кульмінаційною частиною святочного бенкету. Саме святкування відкрив, підкреслюючи його історичне значення, голова комітету проф. Іван Телюк. Він привітав присутніх духовних отців обидвох віроісповідань, достойних гостей: міністра культури України Ларису Хоролець і її дорадників, амбасадора Віктора Батюка, конґресменку Розу Де Ловро, посадника міста Ню Гейвен Джана С. Денієлса, колишнього посадника Річарда С. Лі, і Марію та Йосипа Лисогорів. Відтак проф. Телюк представив мґра Ореста Дубна, який перебрав провід бенкету.

Отець митрат Степан Чомко провів молитву, просячи Господа про благословення для українського народу і його молодої держави України. Після відспівання національних гимнів, американського і українського, мґр Дубно представив почесних гостей, а також прочитав привіти від губернатора стейту Ловелла П. Вайкера, сенатора Кристофа Дада, президента Ню Гейвен університету Ловренса Де-Нардіса, амбасадора д-ра Олега Білоруса і стейтового репрезентанта Міхаела П. Ловлора.

Першим промовцем була конґресменка Роза Де Ловро, яка сказала, що акція допомоги Україні є і буде її особистим пріоритетом у Конґресі .

Під час обіду танцювальна група „Веселка" українським „Привітом" привітала гостей, а також грою на бандурі і співом артисти зі Львова Роман і Марія Цимбали та Михайло і Оля Стащишини забавляли гостей. Головним промовцем була Марія Гижа, голова місцевого українського музею, яка проаналізувала події, що привели до проголошення української незалежної держави, а також значення вивішування першого українського прапора в Ню Гейвені.

Коли господар свята попросив до слова колишнього посадника Ричарда С. Лі, присутні оплесками і вставанням з місць вшанували його відданість українському народові. Зворушений таким вшануванням його особи, посадник пригадав події і співпрацю з українською громадою в Ню Гейвені.

Приємною несподіванкою у святкуванні була участь міністра культури України Лариси Хоролець, яка у своєму привіті подякувала українській діяспорі за її зусилля щодо плекання української культури, а також закликала до спільної відбудови молодої держави. Потім з привітом виступив посадник Джан С. Денієлс, запевнивши, що він надалі продовжуватиме традицію вивішування українського прапора. Відтак відбулася кульмінаційна частина свята — передача прапорів.

У кінцевому слові амбасадор Віктор Батюк підкреслив великий вклад діяспори у відбудову української держави, яка буде будуватись на традиціях Княжої Доби, Козацької Доби, Української Народної Республіки і боротьби УПА.

Перед закінченням Роман Цимбала — соліст Львівської опери, виконав „Молитву" з опери „Запорожець за Дунаєм".

Кінцевою молитвою отець парох автокефальної церкви Маріо Маззareллі закінчив святкування першої річниці незалежности і передачі українських національних прапорів. При вході на залю була виставка знімків з першого вивішування прапора, приготована Іваном Буцяком — головою УНД. Уривки з передачі прапорів були показані на 3-му каналі телевізії. В суботу, 19-го вересня, була поміщена ширша стаття про свято у місцевому щоденнику „Ню Гейвен Реджістер", яку написав мґр Мирон Мельник.

І.Т.

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР Гельмут Коль заявив, що Німеччина буде змушена збільшити податки. Ця заява викликала в країні бурю протестів як серед опозиції, так і всередині самої партії Г. Коля — Християнсько-демократичного союзу. Представники бізнесових кіл вважають підвищення податків найбільшою помилкою Г. Коля. Пропозиція канцлера буде предметом обговорення на з'їзді Християнсько-демократичного союзу, який відкриється в суботу, 31-го жовтня, в Дюссельдорфі.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Змагання юнаків України за світовий чемпіонат з боксу

Вже третій раз протягом минулих 10 місяців українська громада Монтреалю мала змогу і приємність вітати гостей-спортсменів з далекої, але близької нашому серцю України. При кінці листопада минулого року до Монтреалю прибула команда Федерації плавання України, яка взяла участь в першому турі змагань за чемпіонат світу. В турнірі взяло участь 295 плаваків з 19-ти країн світу. Українські спортсмени здобули три перші місця, одне друге і два треті. Найкращим плаваком виявився Павло Хникін, який здобув першенства 50 м метеликом, 100 м метеликом і 100 м довільним стилями.

У другій половині липня ц. р. українці Монтреалю зустрічали команду Федерації наколесництва України, що брала участь у міжнародних змаганнях 24-ої „Тури Абітібі". Збірна України в складі шести змагунів здобула перше місце серед 24-ох команд з дев'яти країн світу, а одним з найкращих наколесників виявився українець Михайло Халілов, який здобув перше місце на точки серед 144-ох наколесників.

Від 25-го вересня до 4-го жовтня в Монтреалі перебувала команда Федерації боксу України, яка взяла участь у VII Світових змаганнях юнаків. Згідно з Олімпійськими приписами, кожна команда складається з таких 12 категорій: 48 кг — перша найлегша вага, 51 кг — друга найлегша, 54 кг — легша, 57 кг — напівлегка, 60 кг — легка, 63.5 кг — перша напівсередня, 67 кг — друга напівсередня, 71 кг — перша середня, 75 кг — друга середня, 81—90 кг — напівважка, 91 кг — важка, 91 кг і вище — супер важка.

Збірна України, з браку фондів та з уваги на перешкоди з боку Москви, прибула в складі восьми змагунів: Сергій Ковганко (51 кг) з Миколаєва, Віталій Цісик (57 кг) з Івано-Франківська, Андрій Проскурін (63.5) з Харкова, Олег Кудінов (67 кг) з Маріюполя, Роман Корж (75 кг) з Луганська, Юрій Дворніков (81 кг) з Харкова, Віталій Яровий (91 кг) з Дніпропетровська і Анатолій Довженко (91 кг) з Донецька. Керівники збірної: Ігор Гайдамак — голова Федерації, Василь Кугай — заступник і перекладач, Анатолій Пацатий — суддя, Василь Бурмак і Володимир Дворцов — тренери. У змаганнях брало участь 35 країн світу, разом коло 300 боксерів. У повних складах виступали тільки Куба, ЗСА Порто Ріко, Німеччина і Росія. Змагання проходили на Олімпійській арені Кльод Робіярд, щодня по два рази, за винятком четверга, 1-го жовтня, що був вільний для відпочинку.

Змагання проходили в напруженій атмосфері. Конкуренція була велика. Кожний боксер намагався всіми силами здобути перемогу на славу своєї країни. Українська команда виступала перший раз як повноправний член Світової Федерації (членство, вписову вкладку покрив з Фонду відродження спорту в Україні УСЦАК) під своїм рідним національним прапором. В кінцевому висліді чемпіонат світу здобули п'ять кубинців, три росіяни, по одному — грузин, канадієць, німець і турок. Кубинці — одні з найсильніших боксерів світу. Їхні сеньйори на Олімпійських Іграх в Барсельоні здобули 6 золотих медалів з 12-ти можливих. Українська команда як під оглядом точок (8), так і медалів (три бронзові), здобула сьоме місце серед 35 держав. Це задовільний успіх у порівнянні з такими могутніми державами як ЗСА чи Франція, які здобули тільки по п'ять точок без жодної медалі. Про перебіг змагань обширно інформували всі засоби масової інформації. Користуючи з нагоди, члени проводу місцевого СТ „Україна" влаштували 1-го жовтня в Домі Української Молоді ширшу зустріч з гістьми з України. З привітами й короткими промовами від гостей виступили А. Пацатий і В. Цісик, від господарів Г. Ощипко, Я. Чолій, І. Гавриняк і В. Ґрошко. Представники Української Народної Каси і Т-ва „Просвіта" з Ляшін обдарували гостей ковертами дару любови та книжками. Зустріч закінчено закупами сувенірів від гостей, в дружніх розмовах при каві і тістечках, що їх приготовила як звичайно родина Лесюків. Юнаки з України були зворушені виявами гостинности, жертвенности й братньої любови та від'їхали з незабутніми споминами про перебування в Монтреалі.

Я. Пришляк

Юнаки-боксери з України — гості УСК Ню Йорк

Зворотна дорога юних боксерів України з Монтреалю на батьківщину простелилася через Ню Йорк, куди вони прибули автобусами у понеділок рано. Згідно з попереднім домовленням з Проводом УСЦАК, тут ними заопікувалася Управа місцевого Українського Спортового Клюбу на чолі з головою д-ром Іваном Сєрантом. У понеділок увечорі УСК влаштував для юних спортовців вечерю у власному Домі, під час якої, між іншим, їм вручили „подарунки любови". Кошти за нічліг в сумі 303 доляри покрив для наших спортовців з Фонду відродження спорту в Україні УСЦАК.

У вівторок УСК на свій кошт перевіз гостей на летовище Кеннеді, звідки вони відлетіли в Україну.

В загальному перебування юних спортовців у Монтреалі і Ню Йорку пройшло для них досить успішно й цікаво, що треба завдячувати СТ „Україна" в Монтреалі, УСК Ню Йорк і Проводові УСЦАК.

На жаль, в нашій дійсності трапляються й інші, не такі успішні й приємні візити спортовців з України. Вже кількакратно в цьому році були випадки, коли без відома українських спортових осередків (як виявляється, на запрошення чужих спонсорів) приїжджають з України дружини і після короткого часу залишаються без жодної опіки. Очевидно такі „спонсори", використавши гостей для власних цілей, залишають їх напризволяще.

Треба сумніватися, чи такі поїздки за океан приносять якусь користь для цих дружин і тим більше для українського спорту.

(от)